

ENERGIE PRESTATIE REKENPROGRAMMA'S

'TESTEN VOOR HET DEELGEBIED EDR ATTEST ENERGIEPRESTATIE'

Versie 2.0 vastgesteld door het CCvD van Installq op 12-05-2022
(vervangt versie 2.0, november 2021, vastgesteld door het CCvD op 2.12.2021)

1 INLEIDING

In de voorliggende ISSO publicatie 54, deelgebied EDR attest energieprestatie, zijn de EDR-testen beschreven voor de methoden (rekenprogramma's) voor het berekenen van het energieprestatie van gebouwen volgens NTA 8800 (januari 2022). De beschreven EDR-testen hebben betrekking op woningen/woongebouwen en utiliteitsgebouwen.

In hoofdstuk 2.0 zijn de EDR-testen voor woningen en woongebouwen beschreven, in hoofdstuk 3.0 zijn de EDR-testen voor utiliteitsgebouwen beschreven. In hoofdstuk 4.0 en bijlage 4 zijn de EDR-testen voor de realistische gebouwen beschreven. In hoofdstuk 5.0 zijn de eisen aan de uitvoer van de rekenprogramma's beschreven.

In bijlage 1 is de volledige lijst van te attesteren tests ingedeeld per onderwerp (test) opgenomen, met hierin aangegeven welke tests nieuw zijn ten opzichte van versie 1.1 (Tabel 1.1: Toegevoegde tests

nr	testnaam	nr	testnaam
1	EPW003c	11	EPW406k
2	EPW006h	12	EPW406o
3	EPW010a	13	EPW406p
4	EPW104g	14	EPW406u
5	EPW203p	15	EPW406v
6	EPW203q	16	EPW406w
7	EPW302c	17	EPW406x
8	EPW406d	18	EPU602c
9	EPW406i	19	EPURealB01
10	EPW406j		

Tabel 1.2: Vervallen test

nr	testnaam	nr	Testnaam
1	EPW205b		

). In bijlage 2 zijn de resultaten van de EDR-testen voor woningen/woongebouwen gegeven inclusief de maximaal toegestane afwijking. In bijlage 3 zijn de resultaten van de EDR-testen voor utiliteitsgebouwen gegeven inclusief de maximaal toegestane afwijking.

Een rekenprogramma moet voldoen aan de eisen gesteld aan woningen/woongebouwen en utiliteitsgebouwen. Een rekenprogramma kan dus alleen voor woningen/woongebouwen én utiliteitsgebouwen worden geattesteerd. Een rekenprogramma kan niet alleen voor woningen of utiliteitsgebouwen worden geattesteerd.

In versie 2.0 zijn de EDR-testen uitgebreid met de volgende testen en onderdelen.

Tabel 1.1: Toegevoegde tests

nr	testnaam	nr	testnaam
1	EPW003c	11	EPW406k
2	EPW006h	12	EPW406o
3	EPW010a	13	EPW406p
4	EPW104g	14	EPW406u
5	EPW203p	15	EPW406v
6	EPW203q	16	EPW406w
7	EPW302c	17	EPW406x
8	EPW406d	18	EPU602c
9	EPW406i	19	EPURealB01

10	EPW406j		

Tabel 1.2: Vervallen test

nr	testnaam	nr	Testnaam
1	EPW205b		

Verder is bij alle testresultaten voor de woningbouw 'de Standaard voor woningisolatie' toegevoegd (zie hoofdstuk 5).

2 Testen woningen

2.1 Referentietest EPW 001

Algemene gegevens

Het bouwjaar van het referentiegebouw is 2021. Het gebouw betreft één wooneenheid van 2 bouwlagen in één rekenzone.

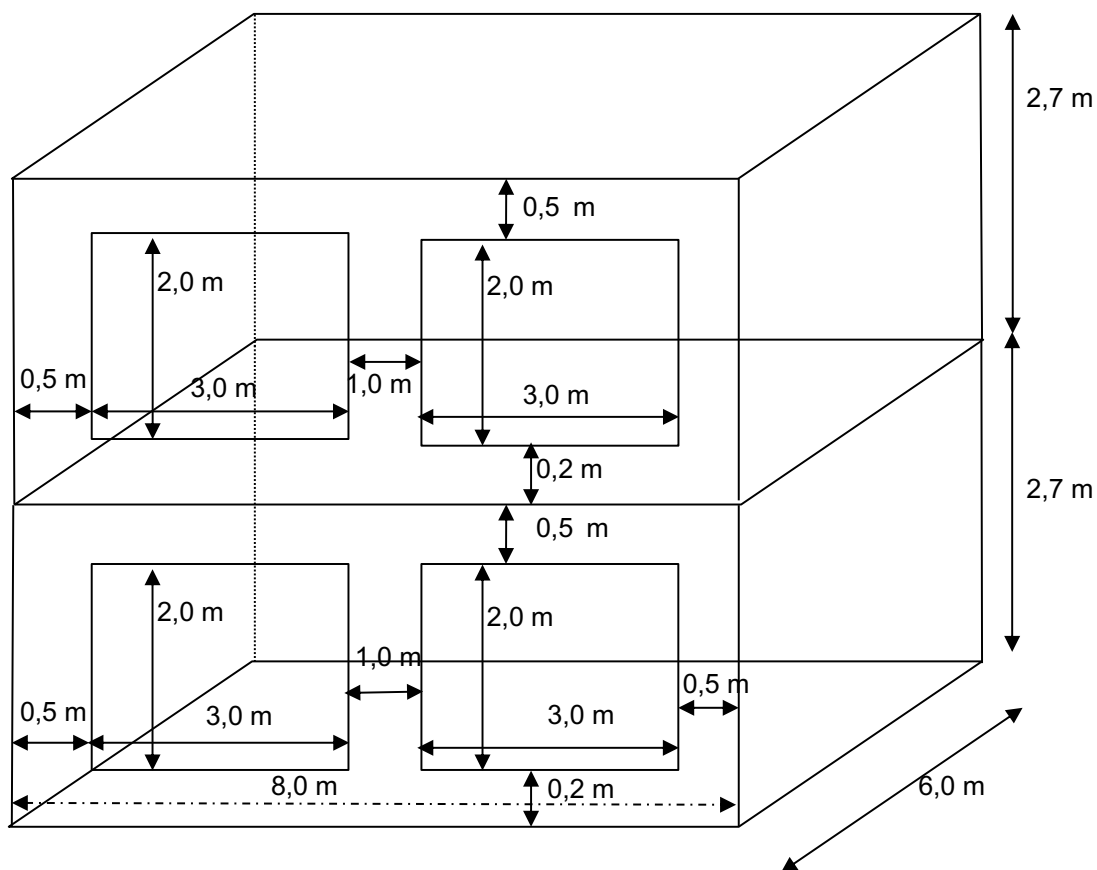
- het dak is horizontaal;
- de gevels zijn verticaal;
- er is een gevel met ramen, de ramen zijn op het zuiden gericht;
- de twee bouwlagen worden gescheiden door een verdiepingvloer;
- het betreft een grondgebonden vrijstaande eengezinswoning.

Lay-out en ligging

Voor het testgebouw is uitgegaan van een eenvoudig gebouw, dat slechts uit 1 zone bestaat en ramen heeft in slechts 1 gevel.

In de volgende figuur 1 is het testgebouw weergegeven:

Figuur 1: Gevelaanzicht/plattegrond van het EDR-testgebouw voor EP-W001. Maten in m.

De verdere gegevens van dit gebouw zijn:

- Afmetingen: 8,0 x 6,0 x 5,4 m (het betreft hier conform NEN 1068 binnenmaten)
- Volume: $V = 259,2 \text{ m}^3$ (129,6 m^3 per bouwlaag)
- Omhullend oppervlak: $A_o = 247,2 \text{ m}^2$ (voor- en achtergevel 43,2 m^2 , zijgevels 32,4 m^2 , dak 48,0 m^2 en vloer 48,0 m^2)
- Gebruiksoppervlakte: $A_g = 96 \text{ m}^2$ (bouwlaag 1 $A_g = 48,0 \text{ m}^2$, bouwlaag 2 $A_g = 48,0 \text{ m}^2$) (aanname: constructiedikte = 0).
- Oriëntatie hoofdgevel: Zuid georiënteerd
- Totaal raamoppervlak: $A_{\text{raam}} = 24,0 \text{ m}^2$ (bouwlaag 1 12,0 m^2 , bouwlaag 2 12,0 m^2)

Bouwkundige constructies

In de bouwkundige constructies van het referentiegebouw is een spouw en isolatiemateriaal aanwezig. De gevels en het dak grenzen aan de buitenlucht en de vloer grenst aan de grond. In tabel 1 worden de oppervlakte en thermische eigenschappen van de bouwkundige constructies gegeven:

tabel 1: Oppervlakte en thermische eigenschappen dichte uitwendige scheidingsconstructies.

Constructie	Oppervlakte [m ²]	Rc- waarde [m ² K/W]	overgangs- weerstand [m ² K/W]	U-waarde [W/m ² K]	begrenzing
Dak	48	6,0	0,14	0,162	buiten
BG vloer	48	6,0	0,21	-	grond
buitengevel Zuid	19,2	6,0	0,17	0,162	buiten
buitengevel West = Oost	32,4	6,0	0,17	0,162	buiten
buitengevel Noord	43,2	6,0	0,17	0,162	buiten

De lineaire koudebruggen worden forfaitair verrekend.

De tussenvloer bestaat uit 20 cm beton, de tussenvloer hoeft niet te worden niet opgegeven, tussenvloer ligt binnen de rekenzone.

De begane grond vloer grenst aan grond. Het warmteverlies moet volgens hoofdstuk 8 van NTA 8800 worden bepaald. De perimeter conform NEN 1068 bedraagt 28 m.

Voor de specifieke interne warmtecapaciteit is de bouwwijze "Betonnen wand-vloer skeletbouw met massieve en niet-massieve betonnen vloeren. Dragend metselwerk met massieve betonnen vloeren". Het type plafond is "geen of open plafond". Volgens tabel 7.10 (NTA 8800) bedraagt $D_m = 450 \text{ kJ/m}^2\text{K}$.

Verliezen van leidingdoorvoeren door de thermische schil worden forfaitair verrekend.

Ramen

Het raamsysteem (kozijn + beglazing) in de referentietest omvat 4 ramen van ieder 6.0 m^2 . De ramen bevinden zich in de zuidgevel. Het raamsysteem bestaat uit HR++ glas ($U_{gl} = 1,2 \text{ [W/m}^2\text{K]}$) en $g_{gl;n} = 0,7$ [-] dat geplaatst is in een houten kozijn ($U_{kozijn} = 2,4 \text{ [W/m}^2\text{K]}$). Kozijn fractie bedraagt 25% U_{raam} bedraagt dan op basis van formule 8.15 (NTA 8800) $1,8 \text{ [W/m}^2\text{K]}$

Beschaduwning, zonwering en kozijnfractie

In deze referentietest geldt:

- er is geen sprake van zonwerende coating;
- er is geen beweegbare buitenzonwering aanwezig;
- er zijn geen belemmeringen en overstekken;

Zomerkoeling

Het referentiegebouw wordt niet actief gekoeld in de zomer. Er is ook geen sprake van zomernacht ventilatie.

Infiltratie

Het betreft een vrijstaand grondgebonden gebouw van steen en betonelementen dat is gebouwd in 2021. Het gebouw is één zone verdeeld. De gebouwhoogte is 5,4 m. Er zijn in het gebouw geen open verbrandingstoestellen aanwezig.

De luchtdoorlatendheid van het gebouw bedraagt volgens NTA 8800, tabel 11.14: $q_{v10;spec;reken} = 0,7 \text{ dm}^3 / (\text{s} \cdot \text{m}^2)$. De gebouwtype afhankelijke correctiefactor voor vrijstaande gebouwen bedraagt $f_{type} = 1,4$.

Ventilatie

In het gebouw is centrale mechanische toevoer en afvoer met WTW (gebalanceerde ventilatie) aanwezig. Het betreft ventilatievoorziening D.2 uit tabel 11.5 van de NTA 8800.

Het effectieve elektrische ventilatorvermogen wordt forfaitair bepaald.

De WTW installatie is voorzien van een volledige bypass ($f_{bypass} = 1.0$).

Het type warmteterugwinningsinstallatie is tegenstroomwarmtewisselaar (kunststof). De lengte van het toevoerkanaal is 1.0 m, het kanaal is geïsoleerd. De gelijkstroomventilatoren (toevoer en afvoer) kunnen in stappen worden geschakeld met een 3-standenschakelaar. De dissipatie van de ventilatoren is inbegrepen in het WTW rendement.

De luchtdichtheidsklasse van de luchttoevoerkanalen is Luka C, volgens NTA 8800, tabel 11.9 $f_{lea;du} = 1,05$.

Verder is het volgende van toepassing:

- Maximale benutting van de ventilatiecapaciteit (automatische passieve koeling);
- maximale benutting geïnstalleerde spuicapaciteit voor koudebehoefte
- De ventilatie-unit staat in de verwarmde zone
- Er is geen sprake van een AHU.

Ruimteverwarming

Voor de ruimteverwarming wordt gebruik gemaakt van een individuele modulerende HR107-combiketel (opwekkingsrendement $\eta_{H;gen} = 0,95$). Het installatiejaar is 2021. De HR 107 is ingesteld als een laag temperatuur verwarmingssysteem. Aanvoertemperatuur is ingesteld op 45°C en de retourtemperatuur op 40°C. De warmte-opwekker is binnen de thermische schil geplaatst.

In de woning is overal vloerverwarming aanwezig.

De productgegevens van het afgiftesysteem voldoen aan EN 442 en EN 1264. Voor de EN 1264 is aangegeven dat er wordt voldaan aan de minimale isolatie volgens de EN 1264. Deklaag bij de vloerverwarming is 1,8 cm.

De temperatuur wordt automatisch individueel per ruimte geregeld ($\Delta\theta_{roomaut} = -0,5 \text{ K}$)

Alle distributieleidingen lopen door verwarmde ruimten, de leidinglengte wordt forfaitair bepaald.

De lineaire thermische transmissie Ψ van distributieleidingen wordt forfaitair bepaald. Alle beugels en kleppen in de distributieleidingen zijn geïsoleerd.

Het totale verwarmingssysteem is waterzijdig ingeregeld, hiervoor is de benodigde verklaring aanwezig. Het betreft een twee-pijpssysteem. Het systeem is ingeregeld per vloerverwarmingsveld en er is sprake van dynamische groepsbalans door middel van een drukverschilregeling.

Er is geen aanvullende pomp.

Er is geen warmtemeter aanwezig.

Warmtapwater

De warmtapbereiding vindt ook plaats met de HR 107 combi ketel, er is geen voorraadvat aanwezig. De tapklasse van de HR 107 ketel is CW5. De opwekker is voorzien van een Gaskeurlabel HR en CW.

De lengte van de uittapleiding naar de keuken is 8,5 m, de uittapleiding naar de douche is 5 m. De inwendige diameter van alle uittapleidingen is $> 10 \text{ mm}$. Er is geen circulatieleiding aanwezig.

Er is geen douchewater WTW aanwezig.

Overige informatie

Er is geen gebouwgebonden productie van elektriciteit aanwezig

2.2 Bouwkundige testen (EPW 0)

2.2.1 Test EP-W002 Isolatie

Test het effect van ander glas type, een andere Rc-waarde constructies en bouwjaar

In het gebouw van deelttest EP-W001 is het type glas, kozijn, Rc-waarde gevel en bouwjaar van het gebouw gewijzigd.

	Referentie EP-W001	HR++ glas ($U_{gl}= 1,2$ [W/m ² K] en $g_{gl;n} = 0,7$ [-]) in houten kozijn en met ramen orientatie Zuid, Rc-waarde gevel 6.0 W/m ² en bouwjaar 2021
	deelttest EP-W002a	Enkel glas in een metalen kozijn (thermisch onderbroken) (U_{glas} 5,8 [W/m ² .K] en $g_{gl;n} = 0,85$) U-waarde ramen 5,4 W/m ² K. Het bouwjaar van de woning is 1964. Gevel met nageïsoleerde spouw, dikte isolatie onbekend.. Rc=0,85 m ² K/W Dak zonder isolatie. Rc=0,22 m ² K/W Vloer zonder isolatie Rc=0,15 m ² K/W Het bouwjaar is ook van toepassing op de infiltratie, de installatie van de ventilatoren, de plaatsing van isolatie van distributieleidingen van verwarming.
	deelttest EP-W002b	HR++ glas ($U_{gl}= 1,2$ [W/m ² K] en $g_{gl;n} = 0,7$ [-]) in houten kozijnen, U-waarde ramen 1,8 W/m ² K, Het bouwjaar van de woning is 1995. Gevel met nageïsoleerde spouw, dikte isolatie onbekend. Rc=2,5 m ² K/W Dak met isolatie aanwezig, dikte isolatie onbekend Rc=2,5 m ² K/W Vloer met isolatie aanwezig, dikte isolatie onbekend Rc=2,5 m ² K/W Het bouwjaar is ook van toepassing op de infiltratie, de installatie van de ventilatoren, de plaatsing van isolatie van distributieleidingen van verwarming.
	deelttest EP-W002c	De berekening is met een detailberekening van thermische bruggen. - aansluitingen tussen gevels: $\psi=0,1$ W/mK, lengte=20,8 21,6 m - aansluitingen gevel dak: $\psi=0,04$ W/mK, lengte=28 m - aansluitingen vloer gevel: $\psi=-0,18$ W/mK, lengte=28 m - aansluitingen kozijn gevel: $\psi=0,05$ W/mK, lengte= 40 m

2.2.2 Test EP-W003 Raameigenschappen

Test het effect van gewijzigde berekening U-waarde raam, oppervlakte van ramen in de uitwendige scheidingsconstructies.

In het gebouw van deelttest EP-W001 worden de ramen als volgt gewijzigd:

	Referentie EP-W001	HR++ glas ($U_{gl}= 1,2$ [W/m ² K] en $g_{gl;n} = 0,7$ [-]) in houten kozijn U-waarde ramen 1,8 W/m ² K
	deelttest EP-W003a	$U_{glas}= 2,0$ [W/m ² K], $U_{kozijn}= 3,4$ [W/m ² K] en $\Psi_{gl;glas}= 0.11$, raamoppervlakte is gelijk aan de referentie test. U-waarden van de ramen wordt bepaald met formule 8.15 uit de NTA 8800
	deelttest EP-W003b	alle ramen met de halve breedte (het raamoppervlak halveert, gevele oppervlakte neemt navenant toe. Araam=12 m ² Agevel,zuid=31,2 m ² HR++ glas ($U_{gl}= 1,2$ [W/m ² K] en $g_{gl;n} = 0,7$ [-]) in houten kozijn U-waarde ramen 1,8 W/m ² K.
	deelttest EP-W003c	Alle de ramen krijgen een gekleurd rolluik. De additionele weerstand van het luik is 0,2 m ² K/W

2.2.3 Test EP-W004 Oriëntatie

Test het effect van oriëntatie.

De **oriëntatie** van de hoofdgevel (gevel met ramen) wordt als volgt gewijzigd. De overige gevels draaien mee:

	Referentie EP-W001	Zuid
	deeltest EP-W004a	ZuidOost
	deeltest EP-W004b	Oost
	deeltest EP-W004c	Noordoost
	deeltest EP-W004d	Noord
	deeltest EP-W004e	Noordwest
	deeltest EP-W004f	West
	deeltest EP-W004g	Zuidwest

2.2.4 Test EP-W005 Thermische massa

Test het effect van thermische massa.

De thermische massa wordt als volgt gewijzigd:

	Referentie EP-W001	$D_m = 450 \text{ kJ/m}^2\text{K}$
	deeltest EP-W005a	Volledig houtskeletbouw $D_m=80 \text{ kJ/m}^2\text{K}$
	deeltest EP-W005b	Dragend metselwerk met houten vloeren $D_m=180 \text{ kJ/m}^2\text{K}$
	deeltest EP-W005c	Dragend metselwerk met niet-massieve betonnen vloeren $D_m=360 \text{ kJ/m}^2\text{K}$

2.2.5 Test EP-W006 Begrenzing begane grondvloer

Test het effect van een andere begrenzing van de vloer met diverse kenmerken.

De begrenzing van de beganegrondvloer wordt als volgt gewijzigd:

	Referentie EP-W001	Grond
	deeltest EP-W006a	Begrenzing is kruipruimte. Kruipruimte is volledig onder maaiveld. $R_c \text{ vloer}=0,15 \text{ m}^2\text{K/W}$ $R_{bf}=6 \text{ m}^2\text{K/W}$ (R_{bw} is gelijk aan bovenliggende gevel, dus $R_{bw}=6 \text{ m}^2\text{K/W}$. Ook voor infiltratie wijzigt de begrenzing van de vloer) Het oppervlak van de ventilatieopeningen in de kruipruimte is $0,0012 \text{ m}^2$ onbekend.
	deeltest EP-W006b	Begrenzing is kruipruimte $R_c \text{ vloer}=0,15 \text{ m}^2\text{K/W}$ $R_{bf}=3,5 \text{ m}^2\text{K/W}$ Het oppervlak van de ventilatieopeningen in de kruipruimte is $0,0012 \text{ m}^2$.
	deeltest EP-W006c	Begrenzing is kruipruimte $R_c \text{ vloer}=0,15 \text{ m}^2\text{K/W}$ De vloer van de kruipruimte bevat geen isolatie ($R_{bf}=0 \text{ m}^2\text{K/W}$) Het oppervlak van de ventilatieopeningen in de kruipruimte is $0,0012 \text{ m}^2$.
	deeltest EP-W006d	Begrenzing is kruipruimte. De vloer ligt $0,25 \text{ m}$ boven het maaiveld. $R_c \text{ vloer}=0,15 \text{ m}^2\text{K/W}$ $R_{bf}=6 \text{ m}^2\text{K/W}$ Oppervlakte ventilatieopeningen is $0,0012 \text{ m}^2$
	deeltest EP-W006e	Begrenzing is kruipruimte. De vloer ligt $0,25 \text{ m}$ boven het maaiveld. $R_c \text{ vloer}=0,15 \text{ m}^2\text{K/W}$

		Rbf=6 m2K/W Oppervlakte ventilatieopeningen is 0,0006 m2
	deeltest EP-W006f	De vloer grenst aan kruipruimte. Rc vloer is 0,15 m2K/W. Rbf is 6 m2K/W. Oppervlakte ventilatieopeningen is 0,0012 m2. Het maaiveld komt op 0,5 m hoogte te liggen. De gevels grenzen dus voor een gedeelte aan grond. De ramen in de onderste bouwlaag komen op 0,5 m hoogte te liggen (en grenzen dus aan buitenlucht).
	deeltest EP-W006g	Dijkwoning: de vloer en de noordgevel grenzen volledig aan grond. De overige gevels grenzen aan buitenlucht. De overige kenmerken zijn als in basistest EPW001.
	Deeltest EP-W006h	Deze test gaat over de begrenzing van de gevels. De begrenzing van de vloer is grond. De begrenzing van de oostgevel wordt AOR (zonder verdere specificatie). De Rc van alle gevels is 0,35 m2K/W. Rc van overige constructies is conform basistest EPW 001.

2.2.6 Test EP-W007 Infiltratie

Test het effect van andere infiltratie.
De infiltratie wordt als volgt gewijzigd:

	Referentie EP-W001	Forfaitair
	deeltest EP-W007a	Bouwjaar is 1950, berekening forfaitair. NB Het bouwjaar is ook van invloed op de kenmerken van de verwarmingsketel, de ventilatoren en de isolatie van distributieleidingen voor verwarming.
	deeltest EP-W007b	Bouwjaar is 1950, renovatiejaar is 1990, berekening forfaitair. NB Het bouwjaar (1950) is ook van invloed op de kenmerken van de verwarmingsketel, de ventilatoren en de isolatie van distributieleidingen voor verwarming.
	deeltest EP-W007c	Er is een meetrapport van een blowerdoortest. $q;v;10=0,2 \text{ dm}^3/\text{s.m}^2$

Deeltest EP-W008 Overstek

Test het effect van overstekken boven de ramen.

Het effect van overstekken wordt alleen bij beglazing doorgerekend, de overige geveldelen worden niet beïnvloed. Het gebouw heeft nu overstekken direct boven alle ramen volgens de volgende figuur 2:

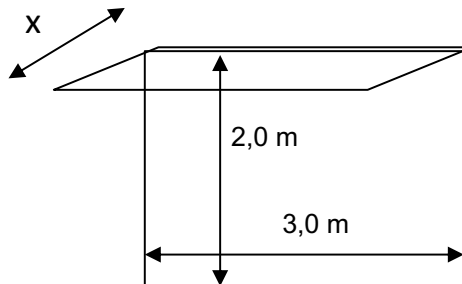

fig. 2 Overstekken boven de ramen, maat x variabel

De breedte van de overstek is gelijk aan de breedte van het raam. De overstekken zijn dus bij zowel de bovenste ramen en onderste ramen aanwezig. De afmeting van de overstek wordt in deeltest EP-W001 als volgt gewijzigd:

	Referentie EP-W001	$x = 0,0$ m
	deeltest EP-W008a	$x = 5,0$ m
	deeltest EP-W008b	$x = 1,8$ m
	deeltest EP-W008c	$x = 2,2$ m

In de volgende deeltest wordt het gebouw van deeltest EPGWN 01 voorzien van een deels overstekende dakrand.

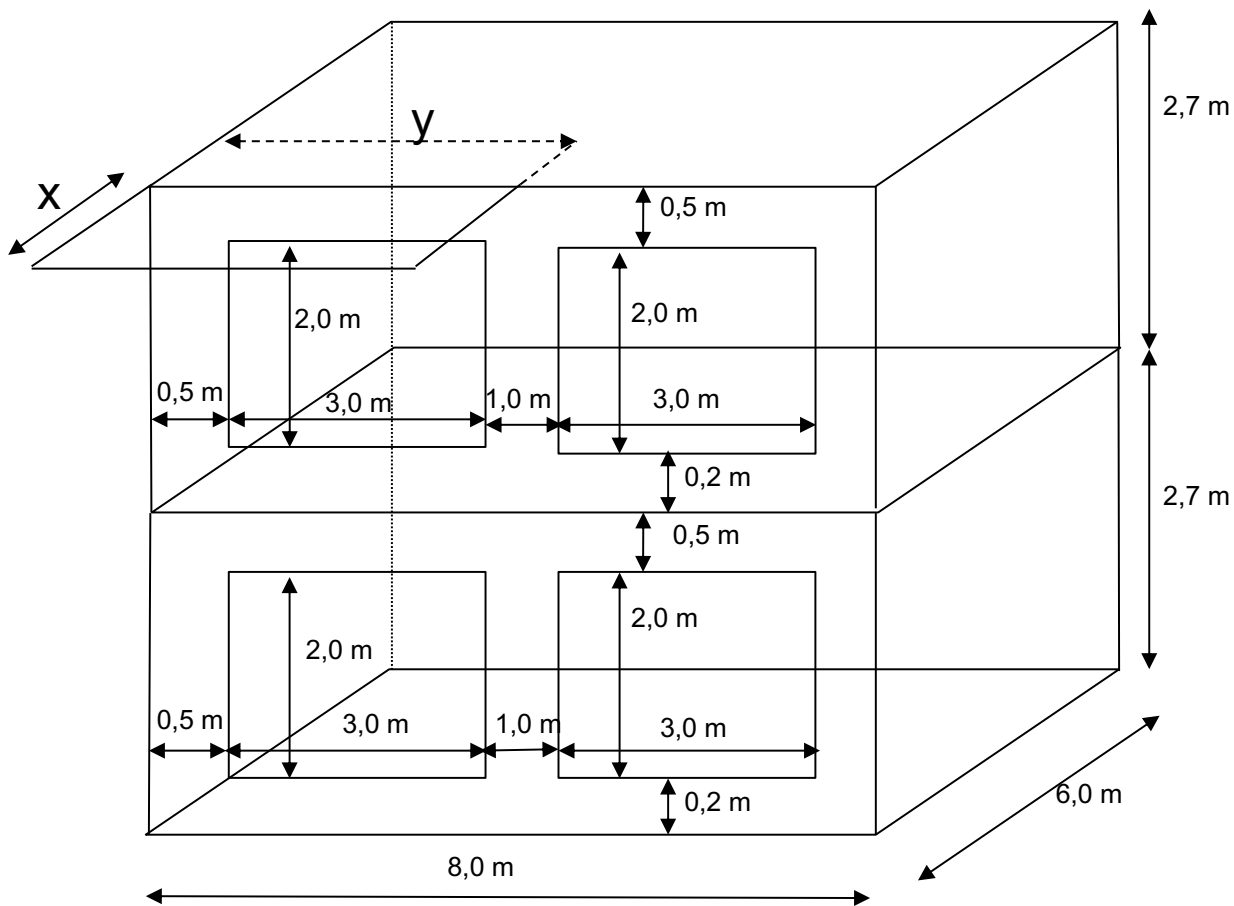

Fig 3. Overstekken boven de ramen, maat x en y variabel

Overstek begint telkens aan de linkerkant van het gebouw. Overstek wordt gevormd door het dak dat doorloopt. Overstek is niet transparant.

De beschaduwing moet ook voor de onderste ramen worden bepaald.

De afmeting van de overstek wordt in deeltest EP-W001 als volgt gewijzigd:

Referentie EP-W001	x = 0,0 m, y = 0,0 m
deeltest EP-W008d	x = 2,2 m, y = 4,0 m.
deeltest EP-W008e	x = 5,0 m, y = 4,0 m

2.2.7 Test EP-W009 Zijbelemmeringen

Test het effect van belemmeringen aan de zijkant van de ramen op de zontoetreding.

Belemmering aan de westzijde bij alle ramen volgens de volgende figuur 4:

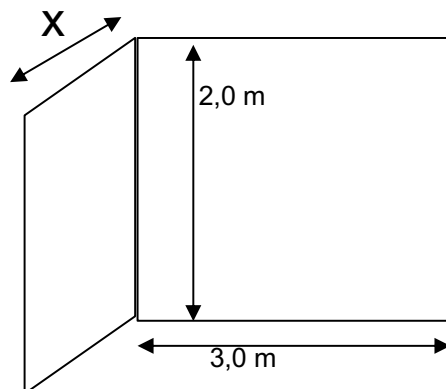

fig. 4 Belemmering naast de ramen, maat x variabel

Afstand tussen raam en de belemmering is 0 m. De hoogte van de belemmering is gelijk aan de hoogte van het gehele raam, belemmering is niet transparant.

Het effect van de belemmering wordt alleen bij de betreffende beglazing doorgerekend.

Bepaal de belemmering voor verwarming en koeling aan de hand van de hieronder gegeven situaties.

De afmeting van de belemmering wordt bij alle ramen in deelttest EPGWN 01 als volgt gewijzigd:

	Referentie EP-W001	$x = 0,0$ m,
	deelttest EP-W009a	$x = 0,6$ m,
	deelttest EP-W009b	$x = 2,0$ m

In de volgende deeltest wordt het gebouw van deeltest EP-W001 voorzien van deels zijbelemmering.

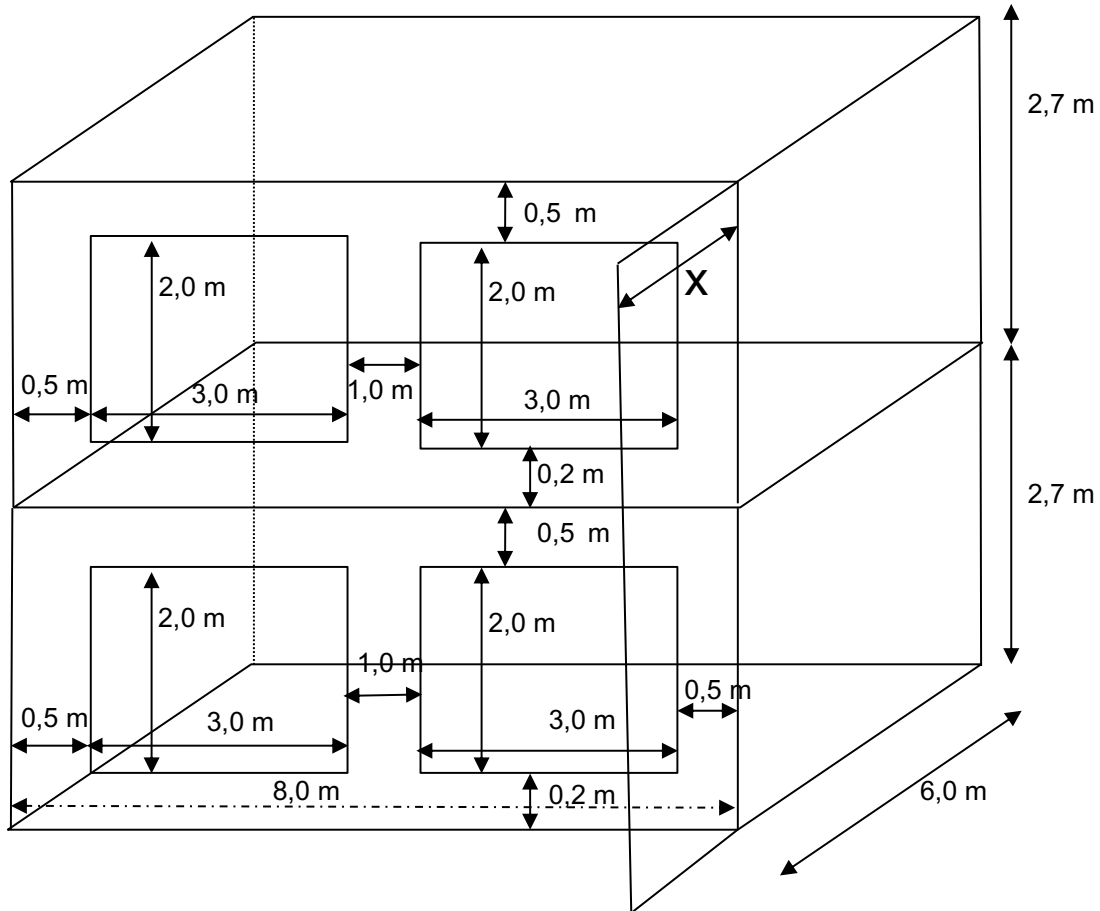

Fig 5. Zijbelemmering, maat x variabel

Er is één zijbelemmering aanwezig aan de oostzijde van het gebouw, belemmering is niet transparant..

Afstand tussen raam en de belemmering is 0,5 m.

Het effect van de belemmering wordt alleen bij de beglazing doorgerekend. De beschaduwing moet voor de ramen aan de linkerzijde en rechterzijde van het gebouw worden bepaald.

In de onderstaande deeltesten wordt de beschaduwing voor zowel verwarming en koeling bepaald.

De afmeting van de belemmering wordt bij alle ramen in deeltest EP-W001 als volgt gewijzigd:

Referentie EP-W001	x = 0,0 m
deeltest EP-W009c	x = 0,6 m.
deeltest EP-W009d	x = 1,2 m
deeltest EP-W009e	x = 2,4 m
deeltest EP-W009f	x = 6,0 m

In alle hierboven genoemde testen geldt dat de belemmering ook van toepassing is voor de linker ramen

2.2.8 Test EP-W010 Belemmering

Test het effect van belemmeringen voor de ramen op de zontoetreding, de belemmeringen staan op het eigen perceel.

Belemmering op het eigen perceel voor alle ramen van het gebouw van deelttest EP-W001 volgens de volgende figuur 6:

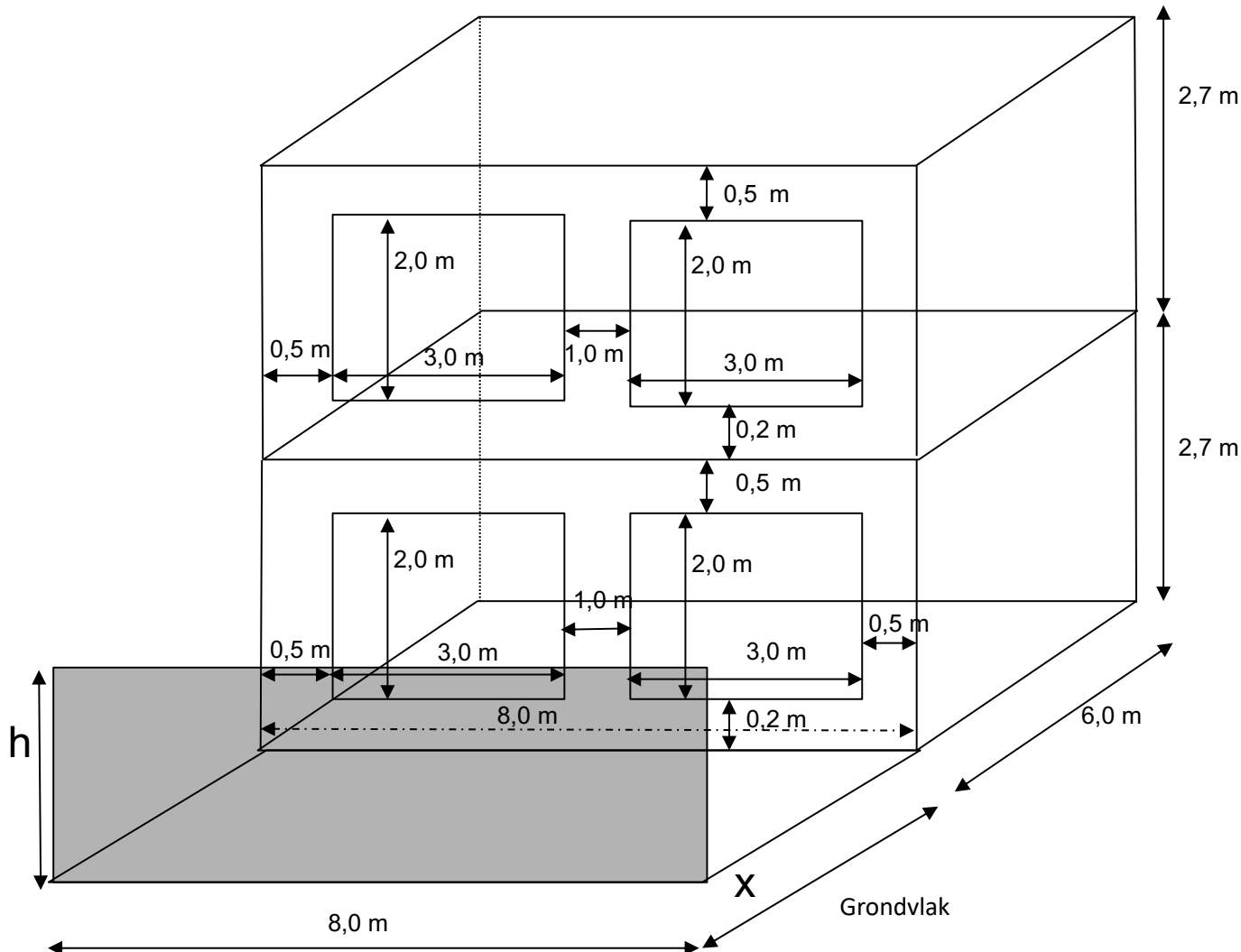

Fig 6. Belemmering voor de ramen, maat x en h variabel

Belemmering is niet transparant. Het effect van de belemmering wordt alleen bij beglazing doorgerekend, de overige geveldelen worden niet beïnvloed.

In de onderstaande deelttesten wordt de beschaduwing voor zowel verwarming en koeling bepaald.

De afmeting van de belemmering wordt in deelttest EP-W001 als volgt gewijzigd:

	Referentie EP-W001	x = 0,0 m
1.	deelttest EP-W010a	x = 0,6 m; h = 2,7 m.
2.	deelttest EP-W010b	x = 0,6 m, h = 5,4 m
3.	deelttest EP-W010c	x = 1,2 m, h = 2,7 m.
4.	deelttest EP-W010d	x = 1,2 m, h = 5,4 m.
5.	deelttest EP-W010e	Volledige belemmering voor alle ramen

2.2.9 Test EP-W011 Zonwering

Test het effect van horizontale lamellen zonwering op de zontoetreding door ramen.

De zontoetredingsfactor (g_{gl}) wordt voor alle ramen in het referentiegebouw van EP-W001:

	Referentie EP-W001	HR++ glas ($U_{gl}= 1,2 [W/m^2K]$ en $g_{gl;n} = 0,7 [-]$) in houten kozijn
6.	deelttest EP-W011a	gesloten horizontale lamellen: g_{gl} te berekenen volgens NTA 8800 paragraaf 7.6.6.1.3 inclusief formule (7.41) voor verstrooiende beglazing of zonwerende voorzieningen. De g -waarde bepaald bij een zonhoogte 45^0 representatief is voor het klimaat, het seizoen en de oriëntatie van de daglichtopening; ($g_{gl,alt,wi}$) bedraagt 0,045, de g -waarde voor isotrope diffuse zonnestraling, ($g_{gl,dif,wi}$) bedraagt 0,2
7.	deelttest EP-W011b	In het testgebouw zoals beschreven in EP-W001 wordt er glas geplaatst met een kwaliteitsverklaring (zie figuur 7 hieronder), al het glas wordt vervangen. De eigenschappen van het glas worden in de onderstaande verklaring gegeven. Het glas wordt geplaatst in een houten kozijn ($U_{kozijn} = 2.4 W/m^2K$). de U -waarde van het raam wordt berekend met formule 8.15 uit de NTA 8800, $\Psi_{i;glas} = 0.08$;

Luminous factors	
Transmittance :	80 %
Outdoor reflectance :	12 %
Indoor reflectance :	12 %
Energy factors	
Transmittance :	55 %
Outdoor reflectance :	27 %
Indoor reflectance :	26 %
Absorptance A1 :	10 %
Absorptance A2 :	9 %
Solar factor g :	0.63
Shading coefficient :	0.72
Thermal transmission - 0° related to vertical position	
U_g :	1.1 $W/(m^2K)$

Figuur 7 Kwaliteitsverklaring van het glas

2.2.10 Test EP-W012 Zonwering en oriëntatie

Test het effect van zonwering en oriëntatie bij alle ramen op de zontoetreding.

Alle ramen in het referentiegebouw van EP-W001 worden voorzien van beweegbare zonwering (NTA 8800 tabel 7.5). Zonwering is van binnenuit bedienbaar. Bij gewijzigde oriëntatie schuiven alle gevels door (gebouw draait).

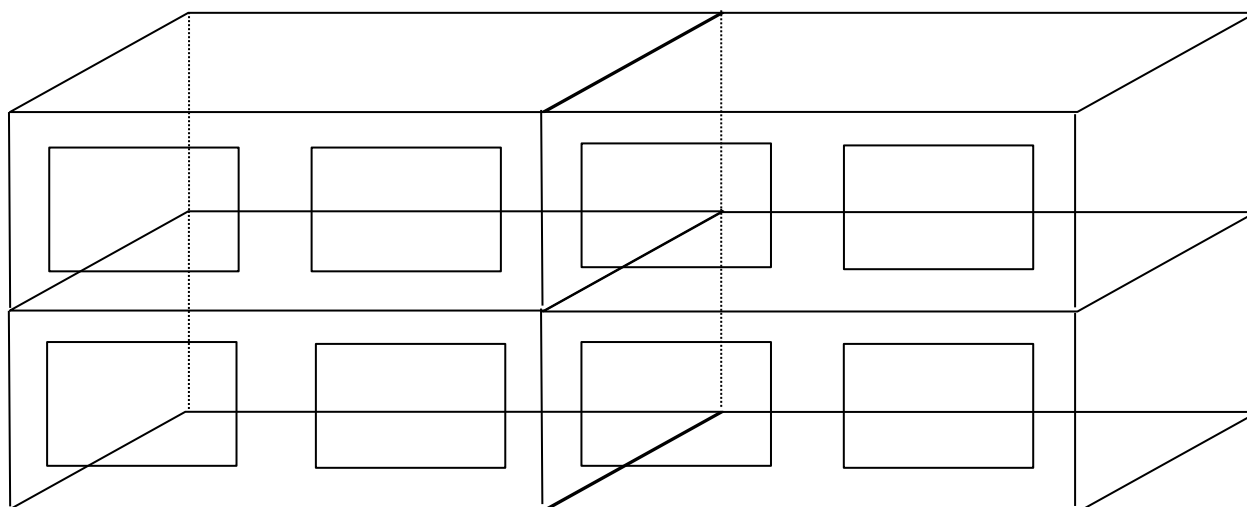
Voor deelttest EPGWN 12 gelden de volgende situaties:

	Referentie EP-W001	Geen zonwering
	deelttest EP-W012a	Antraciet kleurige screens (buiten), ramen oriëntatie zuid
	deelttest EP-W012b	Witte jaloezieën (buiten), ramen oriëntatie zuid-west
	deelttest EP-W012c	Gekleurd screen (buiten), ramen oriëntatie west
	deelttest EP-W012d	Gemetaliseerd weefsel (binnen), ramen oriëntatie zuid-oost
	deelttest EP-W012e	Uitvalscherf (buiten), ramen oriëntatie oost
	deelttest EP-W012f	Knikarmscherf (buiten), ramen oriëntatie zuid

2.2.11 Test EP-W013 Gebruiksoppervlak

Test het effect van een ander gebruiksoppervlak.

Het testgebouw uit referentietest EP-W001 wordt 2x zo groot door er een 2e identiek testgebouw als in figuur 1 naast te zetten volgens volgende figuur:

Figuur 8. Gebruiksoppervlak wordt 2x zo groot.

Alle afmetingen per moduul blijven gelijk zoals is gegeven in referentietest EP-W001.

De gebruiksoppervlakte wordt 192 m².

tabel 3: Oppervlakte en thermische eigenschappen uitwendige scheidingsconstructies.

Constructie	Oppervlakte [m ²]	Rc- waarde [m ² K/W]	overgangs- weerstand [m ² K/W]	U-waarde [W/m ² K]	begrenzing

Dak	96	6,0	0,14	0,162	buiten
BG vloer	96	6,0	0,21	-	grond
buitengevel Zuid	38,4	6,0	0,17	0,162	buiten
buitengevel West = Oost	32,4	6,0	0,17	0,162	buiten
buitengevel Noord	86,4	6,0	0,17	0,162	buiten
beglazing	48			1,8	buiten

De tussenvloer en tussenwand bestaan uit 20 cm beton, tussenvloer en tussenwand worden niet opgegeven, tussenvloer en tussenwand liggen binnen de thermische zone.

De perimeter van de begane grondvloer bedraagt bij deze deelttest 44 m.

De overige gegevens wijzigen niet.

	deelttest EP-W013a	Een zelfstandige woonruimte (woning wordt 2x zo groot)
	deelttest EP-W013b	Dit is hetzelfde gebouw als 13a, maar nu zijn het 4 zelfstandige woonruimten. In elke woning bevindt zich een badkamer, toilet en keuken. De berekening is een nieuwbouwberekening voor het gehele gebouw. Elke woning heeft een individuele installatie.

In de volgende test wordt de woning kleiner. Er is 1 bouwlaag met een afmeting van 4 x 6 x 2,7 m. Er is 1 raam in de zuidgevel van 2x3 m.

tabel 3: Oppervlakte en thermische eigenschappen uitwendige scheidingsconstructies.

Constructie	Oppervlakte [m ²]	Rc- waarde [m ² K/W]	overgangs- weerstand [m ² K/W]	U-waarde [W/m ² K]	begrenzing
Dak	24	6,0	0,14	0,162	buiten
BG vloer	24	6,0	0,21	-	grond
buitengevel Zuid	4,8	6,0	0,17	0,162	buiten
buitengevel West = Oost	16,2	6,0	0,17	0,162	buiten
buitengevel Noord	10,8	6,0	0,17	0,162	buiten
beglazing	6			1,8	buiten

De perimeter van de begane grondvloer bedraagt 20 m.

	deelttest EP-W013c	1 kleine woning

In de volgende test wordt het gebouw groter. Er worden 10 modules van elk 2 bouwlagen (referentiegebouw) op elkaar gezet. Er zijn 10 wooneenheden. De totale gebouwhoogte is 54 m. Het totale gebruiksoppervlak is 960 m².

tabel 3: Oppervlakte en thermische eigenschappen uitwendige scheidingsconstructies.

Constructie	Oppervlakte [m ²]	Rc- waarde [m ² K/W]	overgangs- weerstand [m ² K/W]	U-waarde [W/m ² K]	begrenzing
Dak	48	6,0	0,14	0,162	buiten
BG vloer	48	6,0	0,21	-	grond
buitengevel Zuid	192	6,0	0,17	0,162	buiten
buitengevel West = Oost	324	6,0	0,17	0,162	buiten
buitengevel Noord	432	6,0	0,17	0,162	buiten
beglazing	240			1,8	buiten

De perimeter van de begane grondvloer bedraagt 28 m.

Iedere wooneenheid heeft een individuele installatie.

	deeltest EP-W013d	1 hoog woongebouw (nieuwbouw)

Van dit zelfde gebouw wordt nu alleen het bovenste appartement (bestaande uit 2 bouwlagen) doorgerekend (berekening voor bestaande bouw).

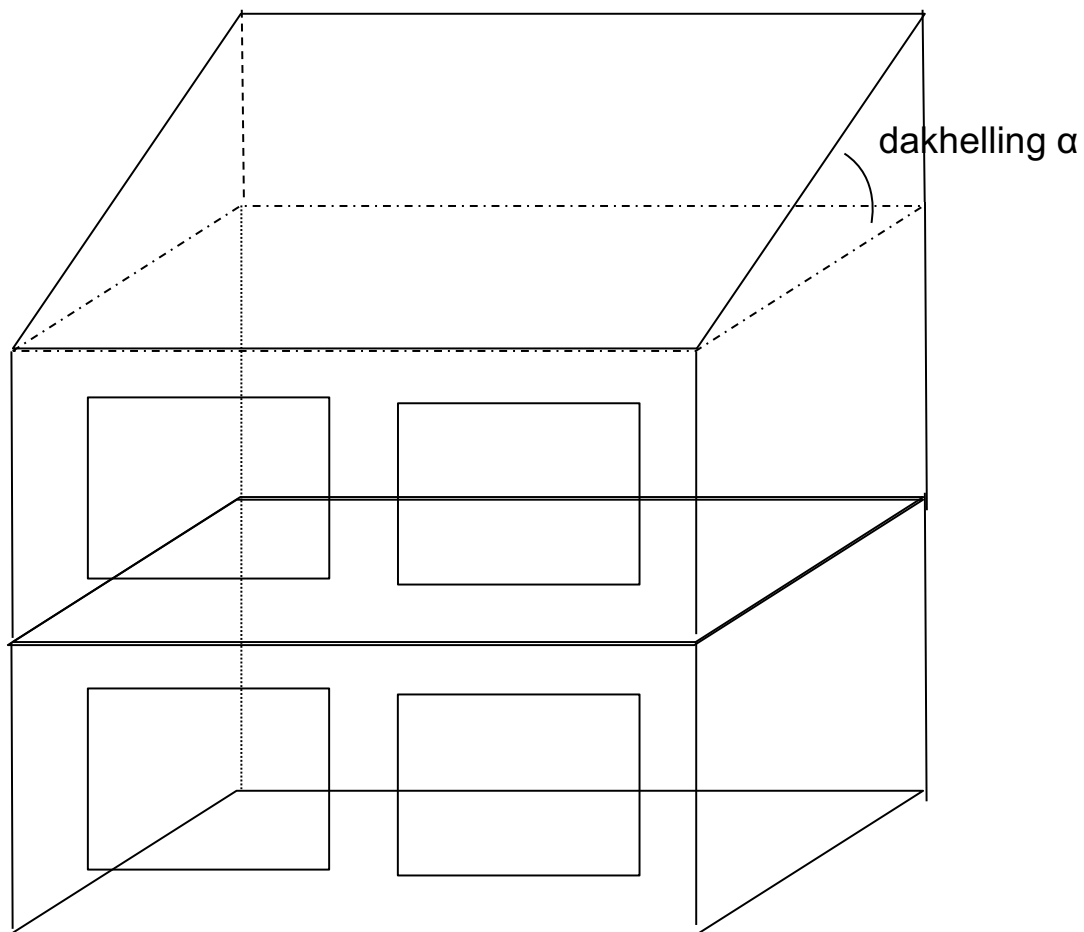
Het appartement heeft geen vloer. De overige constructie-afmetingen zijn gelijk aan die uit het referentiegebouw.

	deeltest EP-W013e	Afzonderlijk appartement

2.2.12 Test EP-W014 Dakvorm

Test het effect van een andere dakvorm.

Het testgebouw uit referentietest EP-W001 krijgt een hellend (lessenaars-)dak dat op het zuiden is gericht, zie volgende figuur:

Figuur 9. Dakhelling α variabel

Alle basis afmetingen zoals gegeven bij de referentietest EP-W001 wijzigen niet. Alleen de dakhelling wijzigt. De bovenste gebouwmodule krijgt dus een hellend dak, van binnenuit kijkt men tegen een hellend dak aan.

Bij het wijzigen van de dakhelling wijzigen ook de oppervlakten van de zijgevels en achtergevel.

	deeltest	dakhelling α	zijgevels [m ²]	achtergevel [m ²]	Dak [m ²]
	Referentie EP-W001	0°	32,4	43,2	48,0
	Deeltest EP-W014a	45°	50,4	91,2	67,9

De hoogte van het gebouw wordt 11,4 m. De uitvoeringsvariant van het gebouw wordt 'vrijstaand met puntedak'.

2.2.13 Test EP-W015 Vertikale leidingen

Test het effect van verticale leidingen door de thermische schil.

	Referentie EP-W001	Forfaitair
	Deeltest EP-W015a	Geen doorvoeren door thermische schil
	Deeltest EP-W015b	1 geïsoleerde verticale leiding per bouwlaag

2.2.14 Test EP-W016 Deuren

Test het effect van een deur.

In de noordgevel wordt een deur geplaatst.

Het totale oppervlak inclusief kozijn is 2 m².

Het geveleppervlak van de noordgevel wordt 41,2 m².

De deur zit in een houten kozijn en is volledig opaak. De deur is ongeïsoleerd. De U-waarde is 3,4 W/m²K.

	Deeltest EP-W016a	Deur opaak
	Deeltest EP-W016b	De deur bestaat uit 50% glas (dubbel glas, $U_{glas}=2,8$ W/m ² K, $g;gl=0,7$). Het percentage is ten opzichte van het totale oppervlak incl kozijn.
	Deeltest EP-W016c	De deur bestaat uit 80% glas (dubbel glas, $U_{glas}=2,8$ W/m ² K, $g;gl=0,7$). Het percentage is ten opzichte van het totale oppervlak incl kozijn.).

2.3 Ventilatie testen (EPW1)

2.3.1 Test EP-W101 Ventilatiesysteem

Test het effect van een ander ventilatiesysteem.

	Referentie EP-W001	D2
	Deeltest EP-W101a	Systeem A1
	Deeltest EP-W101b	Systeem A2a

Deeltest EP-W101c	Systeem B1 Luchtdichtheid kanalen is LUKA A Bouwjaar woning is 1985 (NB dit beïnvloedt infiltratie, fabricagejaar van de ventilatoren en de plaatsing van isolatie van distributieleidingen van verwarming) Wisselstroomventilatoren
Deeltest EP-W101d	Systeem B2 Luchtdichtheid kanalen is LUKA B
Deeltest EP-W101e	Systeem B3 Luchtdichtheid kanalen is LUKA C
Deeltest EP-W101f	Systeem C1 Luchtdichtheid kanalen is LUKA A
Deeltest EP-W101g	Systeem C2a Luchtdichtheid kanalen is LUKA B
Deeltest EP-W101h	Systeem C3a Luchtdichtheid kanalen is LUKA C
Deeltest EP-W101i	Systeem C3b Luchtdichtheid kanalen is LUKA D
Deeltest EP-W101j	Systeem C3c Luchtdichtheid kanalen is onbekend
Deeltest EP-W101k	Systeem C4a Luchtdichtheid kanalen is LUKA C
Deeltest EP-W101l	Systeem C4b Luchtdichtheid kanalen is LUKA C
Deeltest EP-W101m	Systeem C4c Luchtdichtheid kanalen is LUKA C
Deeltest EP-W101n	Systeem C5a Luchtdichtheid kanalen is LUKA C
Deeltest EP-W101o	Systeem C5b Luchtdichtheid kanalen is LUKA C
Deeltest EP-W101p	Systeem D1 Luchtdichtheid kanalen is LUKA C Geen WTW Centraal systeem
Deeltest EP-W101q	Systeem D3 Luchtdichtheid kanalen is LUKA C WTW met aluminium tegenstroomwisselaar Lengte toevoerkanaal 2 meter Geïsoleerd kanaal Centraal systeem Bypass=0%
Deeltest EP-W101r	Systeem D4a Luchtdichtheid kanalen is LUKA C WTW verklaring voor wtw rendement: 85%, dissipatie is erin verdisconteerd Geïsoleerd kanaal, lengte 1 m Centraal systeem Bypass=70%

Deeltest EP-W101s	Systeem D4b Luchtdichtheid kanalen is LUKA C WTW verklaring voor wtw rendement volgens EN13142: 85%, dissipatie is niet erin verdisconteerd Ongeïsoleerd kanaal, lengte 1 m Centraal systeem Bypass=100%
Deeltest EP-W101t	Systeem D5a Luchtdichtheid kanalen is LUKA C WTW met kunststof tegenstroomwisselaar Onbekend of kanaal geïsoleerd is, onbekende lengte Centraal systeem Bypass=100%
Deeltest EP-W101u	Systeem D5b Luchtdichtheid kanalen is LUKA C WTW met kunststof tegenstroomwisselaar Isolatie dikte kanaal: 5 cm Lambda isolatie: 0,04 W/mK Lengte kanaal 1 m Decentraal systeem Bypass=100%
Deeltest EP-W101v	Systeem D5c Luchtdichtheid kanalen is LUKA C WTW met kunststof tegenstroomwisselaar Geïsoleerd kanaal, lengte 1 m Constant volumeregeling Bypass=100%
Deeltest EP-W101w	Systeem E1: Decentrale wtw (D5b) met Mechanische afvoer (C1) Verblijfsgebied D5b=40 m ² , verblijfsgebied C1=30 m ² Luchtdichtheid kanalen is LUKA C WTW met kunststof tegenstroomwisselaar Geïsoleerd kanaal, lengte 1 m Decentraal systeem De wtw heeft geen bypass.

2.3.2 Test EP-W102 Voorverwarming natuurlijke toevoer ventilatielucht

Test het effect van voorverwarming natuurlijke toevoer.

Referentie EP-W001	Systeem D2
Deeltest EP-W102a	Systeem C1 Luchtdichtheid kanalen is LUKA C Voorverwarming natuurlijke luchttoevoer: Geen nadere gegevens bekend
Deeltest EP-W102b	Systeem C1 Luchtdichtheid kanalen is LUKA C Voorverwarming natuurlijke luchttoevoer: Het ontwerpdebiet q_v ; Inst is 60 dm ³ /s. Hiervan wordt 50% voorverwarmd (q_v ; sys; nat; elvv=30 dm ³ /s) Maximale temperatuursprong is 5 K

		Maximale vermogen toevoerverwarming is 10 W/dm ³ /s Aanschakeltemperatuur is 18°C Maximale inblaasttemperatuur is 15°C

2.3.3 Test EP-W103 Zomernachtventilatie

Test het effect van zomernachtventilatie.

	Referentie EP-W001	Geen zomernachtventilatie
	Deeltest EP-W103a	Enkelzijdige ventilatie Handmatige bediening Alle ramen zijn te openen Bruto-doorlaat per raam is 8,33 m ² . De doorlaatfactor van horrengas bedraagt 0,30 (gelijk aan de forfaitaire waarde). De netto doorlaat van ieder raam komt hiermee op 2,5 m ² . De totale doorlaat is 10 m ² . De hoogte midden opening tot maaiveld (h;w;path) van de ramen op de benedenverdieping is 1,2 m en op de bovenverdieping 3,9 m. Hoogte doorlaat opening (h;w;fa) van ieder raam is 2 m. De openingshoek van de te openen delen is 90°.
	Deeltest EP-W103b	Zelfde als vorig met automatische bediening zonder temperatuurmeting
	Deeltest EP-W103c	Zelfde als 103a met dubbelzijdige ventilatie 1 raam op de bovenste verdieping en 1 raam op de onderste verdieping wordt verplaatst naar de oostgevel. De netto oppervlakte van gevel zuid wordt 31,2 m ² . De netto oppervlakte van gevel oost wordt 20,4 m ² . Bruto-doorlaat per raam is 8,33 m ² . De doorlaatfactor van horrengas bedraagt 0,30 (gelijk aan de forfaitaire waarde). De netto doorlaat van ieder raam komt hiermee op 2,5 m ² . De totale doorlaat is 10 m ² . De hoogte midden opening tot maaiveld (h;w;path) van de ramen op de benedenverdieping is 1,2 m en op de bovenverdieping 3,9 m. Hoogte doorlaat opening (h;w;fa) van ieder raam is 2 m. De openingshoek van de te openen delen is 90° A;w;cro= m ² Bediening is automatische bediening met temperatuurmeting

2.3.1 Test EP-W104 Ventilatie overig

Test het effect van diverse aspecten.

	Referentie EP-W001	Basis
	Deeltest EP-W104a	Verwarming: individuele CR ketel (open verbrandingstoestel met rookgasafvoer) met waakvlam binnen de thermische schil. Nominale belasting 35 kW. Ontwerptemperatuurklasse 90/70 Temperatuurniveau HT De warmteafgifte is via radiatoren tegen buitenwand. Ruimtetemperatuurregeling is regeling in hoofdvertrek

		Er is geen waterzijdige inregeling. Tapwater: badgeiser met Gaskeur CW3 (warm water toestel met Gaskeur CW). Nominale belasting 15 kW. Dit is een open verbrandingstoestel met rookgasafvoer. Het ventilatiesysteem is A1 (natuurlijke toe en afvoer).
	Deeltest EP-W104b	Het ontwerpdebiet is 150 dm ³ /s
	Deeltest EP-W104c	Het nominaal vermogen van de ventilatoren is 100W
	Deeltest EP-W104d	Elektrische vermogen van de ventilatoren is 80 W. Spanning is 220 V en stroomsterkte is 0,6 A. Cos phi is 0,8. Het is een eenfasewisselstroommotor.
	Deeltest EP-W104f	Het ventilatiesysteem is C4b. Het nominaal vermogen van de ventilatoren is 100 W.
	Deeltest EP-W104g	Systeem D4a Luchtdichtheid kanalen is LUKA C WTW verklaring voor wtw rendement: 85% gemeten volgens EN13142, dissipatie is erin verdisconteerd Geïsoleerd kanaal, lengte 1 m. Verder geen gegevens bekend. Centraal systeem Bypass=100% Er is sprake van koudeterugwinning via de wtw. Dit staat op kwaliteitsverklaring. Het ventilatorvermogen is forfaitair. Het installatiejaar is 2020. Het zijn gelijkstroomventilatoren. Er is geen volumeregeling ventilatoren en er is geen sprake van automatische passieve koeling. Er is geen LBK. Het woningtype is een meergezinswoning met 2 bouwlagen op de hoek op de onderste laag. Het bouwjaar is 1945. Het gebouw is gelijk aan het basisgebouw uit de referentietest, waarbij het dak en de oostgevel is weggelaten. De perimeter is 22 m. De gebouwhoogte is 10,8 m. De verwarmingsdistributieleidingen zijn geïsoleerd vóór 1995.

2.4 Ruimteverwarmingstesten (EPW 2)

2.4.1 Test EP-W201 Afgifte

Test het effect van andere kenmerken van het afgiftesysteem voor verwarming.

	Referentie EP-W001	Vloerverwarming
	Deeltest EP-W201a	Geen waterzijdige inregeling Vloerverwarming is droogbouwsysteem De oppervlakteverwarming heeft geen isolatie volgens NEN-EN 1264 Regeling is automatische temperatuurregeling per ruimte met

		handmatig overrulen (aan/uit)
	Deeltest EP-W201b	Afgifte via radiatoren Radiatoren staan tegen buitenwand Temperatuurinstelling is 55/47. Temperatuurniveau van de ketel is HT. Temperatuurregeling in ruimte is ' aangesloten op netwerk met handmatig overrulen en adaptieve regeling' Er is geen waterzijdige inregeling.
	Deeltest EP-W201c	Afgifte via convectoren met boosterventilatoren Er zijn 6 ventilatoren van 40 W Temperatuurinstelling is 90/70. Temperatuurniveau van de ketel is HT. Temperatuurregeling in ruimte is ' individueel per ruimte'. Er is geen waterzijdige inregeling.
	Deeltest EP-W201d	Afgifte via convectoren met boosterventilatoren Er zijn 6 ventilatoren van 40 W Temperatuurinstelling is 50/42. Temperatuurniveau van de ketel is HT. Temperatuurregeling in ruimte is ' individueel per ruimte' Er is een verklaring voor de regeling volgens NEN-EN 215 en NEN-EN 15500 beschikbaar. Er is geen waterzijdige inregeling.
	Deeltest EP-W201e	Afgifte via wandverwarming Er is een verklaring volgens NEN-EN 215 beschikbaar Er is geen waterzijdige inregeling.

2.4.2 Test EP-W202 Distributie

Test het effect van andere kenmerken van het distributiesysteem voor verwarming.

	Referentie EP-W001	Geen leidingen in onverwarmde ruimten, leidingen geïsoleerd
	Deeltest EP-W202a	Leidingen door onverwarmde ruimten, lengte onbekend
	Deeltest EP-W202b	Leidingen door onverwarmde ruimten: lengte=20 m Kleppen en beugels zijn ongeïsoleerd
	Deeltest EP-W202c	Leidingen door onverwarmde ruimten: lengte onbekend Leidingen zijn ongeïsoleerd Er zijn geen ongeïsoleerde leidingen in ongeïsoleerde schildelen. Kleppen en beugels zijn ongeïsoleerd
	Deeltest EP-W202d	Leidingen door onverwarmde ruimten: lengte onbekend Er is een aanvullende distributiepomp. Het vermogen van de pomp is 50 W EEI is 0,3
	Deeltest EP-W202e	Geen leidingen door onverwarmde ruimten Leidingen zijn geïsoleerd en bevinden zich in constructie. Binnendiameter leiding is 0,02 m Buitendiameter inc isolatie is 0,04 m Diepte in constructie is 0,03 m Lambda isolatie is 0,04 W/mK

		Lambda constructie is 2 W/mK
	Deeltest EP-W202f	De woning is een meergezinswoning in een woongebouw. Uitvoeringsvariant: hoek op bovenste verdieping Het appartement is gelijk aan het appartement uit de basistest (2 verdiepingen), maar de vloer ontbreekt. Aantal wooneenheden hele gebouw=4 Aantal bouwlagen van gehele gebouw =4 De gebouwhoogte is 10,8 m. Het gebouw heeft een gemeenschappelijke HR107-ketel. Vermogen 50 kW. Het toestel staat buiten de thermische schil. Er zijn leidingen door onverwarmde ruimten, lengte is onbekend. De leidingen zijn ongeïsoleerd. De kleppen en beugels zijn ongeïsoleerd. Het pompvermogen en de EEI zijn onbekend. Er zijn geen warmtemeters.

2.4.3 Test EP-W203 Opwekking

Test het effect van andere kenmerken van de opwekker voor verwarming.

	Referentie EP-W001	HR107 combiketel / Ontwerp temperatuurklasse 45/40
	Deeltest EP-W203a	Lokale gasverwarming met afvoer zonder elektriciteitsaansluiting Ontwerp temperatuurklasse 90/70
	Deeltest EP-W203b	CR-ketel Ontwerp temperatuurklasse 90/70 Temperatuurniveau HT Toestel binnen thermische schil 1 waakvlam
	Deeltest EP-W203c	HR100-ketel Ontwerp temperatuurklasse 80/60 Temperatuurniveau HT Toestel buiten thermische schil
	Deeltest EP-W203d	Elektrische warmtepomp Bron bodem Ontwerp temperatuurklasse 35/30 COP voldoet niet aan eisen tabel 9.28
	Deeltest EP-W203e	Elektrische warmtepomp Bron grondwater Ontwerp temperatuurklasse 45/40 COP voldoet aan eisen tabel 9.28
	Deeltest EP-W203f	Elektrische warmtepomp Bron buitenlucht Ontwerp temperatuurklasse 55/47 COP voldoet aan eisen tabel 9.28
	Deeltest EP-W203g	Elektrische lucht/lucht warmtepomp Bron buitenlucht Afgifte: luchtverwarming

	Deeltest EP-W203h	Elektrische warmtepomp Bron bodem Ontwerptemperatuurklasse 50/42 COP voldoet aan eisen tabel 9.28
	Deeltest EP-W203i	Elektrische warmtepomp Bron buitenlucht Ontwerptemperatuurklasse 50/42 Kwaliteitsverklaring COP=3,8 Hulpenergie W;H;aux=100 kWh
	Deeltest EP-W203j	HR107 ketel Kwaliteitsverklaring: Rendement: 0,975 Fractie: 1 Hulpenergie A=10 kWh B=0,12 kW C=0,3 Bnom=20 kW W;H;aux= ~~106,48~~ 111,55 kWh
	Deeltest EP-W203l	Het gebouw wordt gemodelleerd als 2 rekenzones (onder en boven). Beide zones maken gebruik van dezelfde verwarmingsinstallatie die bestaat uit een elektrische luchtwaterwarmtepomp op buitenlucht met als bijstook een HR107-ketel met CW4. De warmtepomp voldoet niet aan de eisen uit tabel 9.28. De installatie staat binnen de thermische schil. Het vermogen van de warmtepomp is 10 kW en het vermogen van de ketel is 35 kW. Tapwater wordt volledig geleverd door de HR combiketel. In de onderste rekenzone is een keuken en de bovenste zone een badkamer. De overige kenmerken zijn gelijk aan de kenmerken uit de referentietest.
	Deeltest EP-W203m	Zelfde test als 203l, maar nu heeft iedere rekenzone zijn eigen installatie voor verwarming, tapwater en ventilatie.
	Deeltest EP-W203n	Zelfde test als 203l, maar nu heeft de-warmtepomp heeft een kwaliteitsverklaring. De COP is 4,3 en de fractie is 0,72.
	Deeltest EP-W203o	Lokale gasgestookte luchtverwarmer HR104 Het vermogen is 5 kW. Er is geen distributiesysteem. Afgifte is luchtverwarming. Er zijn 4 ventilatoren: een met een axiale recirculatieluchtventilator en 3 met een radiale recirculatieluchtventilator

	Deeltest EP-W203p	Elektrische warmtepomp Bron ventilatieretourlucht Ontwerptemperatuurklasse 55/47 COP voldoet niet aan eisen tabel 9.28 Het ventilatiesysteem is C1. Er is geen voorverwarming van natuurlijke toevoer van ventilatielucht. Het ventilatorvermogen is forfaitair. Het werkelijke debiet is onbekend. Er is maximale benutting van de ventilatiecapaciteit (automatische passieve koeling. De luchtdichtheidsklasse van de kanalen is LUKA C.
	Deeltest EP-W203q	Elektrische warmtepomp Bron ventilatieretourlucht Ontwerptemperatuurklasse 55/47 Er is een kwaliteitsverklaring met code 20210163GK uit de database van BCRG. Inventum Modul AIR Solo (zie bijlage 5). Als de warmtepomp niet de gehele warmtevraag kan dekken, wordt de rest elektrisch verwarmd. Het hulpenergiegebruik moet ook volgens deze verklaring berekend worden. Het ventilatiesysteem is C1. Er is geen voorverwarming van natuurlijke toevoer van ventilatielucht. Het ventilatorvermogen is forfaitair. Het werkelijke debiet is onbekend. Er is maximale benutting van de ventilatiecapaciteit (automatische passieve koeling. De luchtdichtheidsklasse van de kanalen is LUKA C.

2.4.4 Test EP-W204 Opwekking2

Test het effect van andere kenmerken van de opwekker voor verwarming.

	Referentie EP-W001	HR107 combiketel
	Deeltest EP-W204a	Warmtelevering door derden Er is een hoofddistributiepomp aanwezig. Vermogen en EEI zijn onbekend.
	Deeltest EP-W204b	Warmtelevering met kwaliteitsverklaring: Primaire energiefactor is 0,5 Primaire hernieuwbare energiefactor is 0,3 K co2=0,1 kg/kWh Factoren uitsluitend op basis van metingen
	Deeltest EP-W204c	Biomassatoestel: vrijstaande houtkachel zonder aansluiting op het elektriciteitsnet Biomassa voldoet aan bijlage R Handmatige brandstof toevoer Er is geen watergedragen distributiesysteem. Het afgiftesysteem is stralingsverwarming. De plaats is 'aan binnenwand'. De regeling is 'individueel per ruimte'.
	Deeltest EP-W204d	Biomassatoestel: pelletkachel zonder aansluiting op het elektriciteitsnet

		Biomassa voldoet niet aan bijlage R Handmatige brandstof toevoer Er is geen watergedragen distributiesysteem. Het afgiftesysteem is stralingsverwarming. De plaats is 'aan binnenwand'. De regeling is 'individueel per ruimte'.
	Deeltest EP-W204e	Biomassatoestel: automatisch gestookte ketel Biomassa voldoet aan bijlage R buiten de thermische schil Vermogen is 5 kW. Temperatuurniveau is LT Het afgiftesysteem is stralingsverwarming. De plaats is 'aan binnenwand'. De regeling is 'individueel per ruimte'. Het vermogen en de EEI van de distributiepomp is onbekend. Er zijn geen warmtemeters.
	Deeltest EP-W204f	WKK met Pelektrisch <2 kW met HRe label (microwkk) Temperatuurniveau HT De ontwerptemperatuur van het afgiftesysteem is 75/65
	Deeltest EP-W204g	WKK met Pelektrisch <2 kW zonder HRe label (microWKK) Temperatuurniveau LT Ontwerptemperatuurniveau van afgiftesysteem is 45/40
	Deeltest EP-W204h	WKK met Pelektrisch <2 kW met HRe label (microWKK) Temperatuurniveau LT Kwaliteitsverklaring: Epsilon;th=0,8 Epsilon;el=0,12 Ontwerptemperatuurniveau van afgiftesysteem is 45/40
	Deeltest EP-W204i	Warmtelevering met kwaliteitsverklaring: Primaire energiefactor is 0,5 Primaire hernieuwbare energiefactor is 0,3 K CO2=0,1 kg/kWh Factoren op basis van berekeningen Het vermogen en EEI van de distributiepomp is onbekend. Er zijn geen warmtemeters.

2.4.5 Test EP-W205 Opwekking gemeenschappelijk

Test het effect van andere kenmerken van de opwekker voor verwarming.

	Referentie EP-W001	HR107 combiketel
	Deeltest EP-W205a	Dit is een test voor bestaande bouw (dus berekening per appartement) Gemeenschappelijke installatie met 2 ketels: HR107 ketel, 10 kW VR ketel, 10 kW, zonder waakvlam. Het tweede toestel is niet additioneel geplaatst bij een renovatie Ontwerptemperatuurklasse is 80/60 Hulpenergie opwekking is forfaitair. Toestellen buiten thermische schil Gebouwtype is meergezinswoning Uitvoeringsvariant: hoek op bovenste verdieping Het appartement is gelijk aan het appartement uit de basistest (2 verdiepingen), maar de vloer ontbreekt.

		Aantal wooneenheden hele gebouw=4 Aantal bouwlagen van gehele gebouw =4 De gebouwhoogte is 10,8 m. Het vermogen en EEI van de distributiepomp zijn onbekend. Er is geen warmtemeter aanwezig. De kenmerken van het hele gebouw zijn nodig om de factor fgebouw te kunnen bepalen.
	Deeltest EP-W205c	Gemeenschappelijke installatie met 3 ketels: HR107 ketel, 10 kW 2 VR ketels van elk 10 kW Ontwerptemperatuurklasse is 50/42 Toestellen buiten thermische schil Hulpenergie opwekking is forfaitair. De VR-ketels hebben een waakvlam. HR107 ketel is niet additioneel geplaatst bij renovatie Gebouwtype is meergezinswoning Uitvoeringsvariant: hoek op bovenste verdieping. Er is geen vloer. Aantal wooneenheden hele gebouw=10 Aantal bouwlagen hele gebouw=4 De gebouwhoogte is 10,8 m. Het vermogen en EEI van de distributiepomp zijn onbekend. Er is geen warmtemeter aanwezig.

2.4.6 Test EP-W206 Opwekking woongebouw

Test het effect van opwekkers in een woongebouw. Het gaat om een nieuwbouwberekening (voor het gehele gebouw).

Het referentiegebouw bij deze test is een gebouw dat bestaat uit 48 appartementen (8 basisgebouwen naast elkaar en 6 boven elkaar; er zijn dus in totaal 12 bouwlagen).

De constructie-oppervlakken worden als volgt:

Constructie	Oppervlakte [m ²]
dak	384
BG vloer	384
buitengevel Zuid	921,6
buitengevel West = Oost	194,4
buitengevel Noord	2073,6
beglazing	1152

De perimeter van de beganegrondvloer is 140 m. De gebouwhoogte is 32,4 m.

Het gebruiksoppervlak is 4608 m².

De Rc-waarden van de constructies zijn gelijk aan die uit de basistest EPW001.

Deeltest EP-W206a	Gemeenschappelijke installatie met een HR107 ketel Vermogen van de ketel is 10 kW Er is geen warmtemeter Leidingen lopen door onverwarmde ruimte. De lengte is onbekend. Distributieleidingen zijn geïsoleerd Kleppen en beugels geïsoleerd Pompvermogen onbekend, geen regeling Voor tapwater heeft ieder appartement een individuele elektrische doorstromer. De leidinglengte van de uittapleidingen is als in basistest EPW 001. Het ventilatiesysteem is individueel.
Deeltest EP-W206b	32 appartementen zijn aangesloten op de gemeenschappelijke ketel. Dit zijn de appartementen uit de onderste vier bouwlagen. De overige 16 hebben een individuele HR107 ketel. Bij de individuele ketel lopen er geen leidingen door onverwarmde ruimten. Het schiloppervlak van de gevels in de onderste zone is 2/3 van het totale geveloppervlak. De tapwaterinstallatie is als in test 206a.
Deeltest EP-W206c	In het gebouw is er per 4 (naast elkaar gelegen) appartementen een gemeenschappelijke ketel. Er zijn dus 12 ketels. Iedere ketel heeft een vermogen van 10 kW. Iedere installatie bedient 2 bouwlagen. De kenmerken van de

		installatie zijn verder gelijk aan die uit test 206a.

2.5 Koelingstesten (EPW 3)

Bij deze testen wordt in het basisgebouw een koelinstallatie geplaatst.

Afgifte:

Afgiftesysteem is vloerkoeling.

De waterzijdige inregeling is onbekend

Ontwerptemperatuur is 12/16

De regeling van de ruimtetemperatuur is onbekend

Distributie:

Er zijn geen leidingen door ongeconditioneerde ruimte

De leidingen zijn geïsoleerd, net als de kleppen en beugels

Er is geen warmtemeter aanwezig

Er is een pomp aanwezig

Opwekking:

Koelmachine is een individuele elektrische compressiekoelmachine

2.5.1 Test EP-W301 Afgifte

	Deeltest EP-W301a	Referentiesituatie
	Deeltest EP-W301b	Afgifte is ventilatorconvectoren aan plafond Regeling is automatisch per ruimte
	Deeltest EP-W301d	Afgifte is ventilatorconvectoren aan buitenmuur. Het totale vermogen van de afgifteventilatoren is 8 W. Regeling is automatisch per ruimte met handmatig overrulen en adaptieve regeling Het systeem is dynamisch gebalanceerd per afgiftesysteem met dynamische groepenbalancerings. De ontwerptemperatuur is 12/18

2.5.2 Test EP-W302 Distributie

Test het effect van andere kenmerken van het distributiesysteem voor koeling.

	Deeltest EP-W301a	Geen leidingen in ongeconditioneerde ruimten, leidingen geïsoleerd
	Deeltest EP-W302a	Leidingen door ongeconditioneerde ruimten, lengte onbekend
	Deeltest EP-W302b	Leidingen door ongeconditioneerde ruimten: lengte=20 m Kleppen en beugels zijn ongeïsoleerd
	Deeltest EP-W302c	Leidingen door ongeconditioneerde ruimten: lengte onbekend Leidingen zijn ongeïsoleerd Kleppen en beugels zijn ongeïsoleerd Er zijn geen leidingen in ongeïsoleerde externe muren of in ongeïsoleerde vloeren.
	Deeltest EP-W302d	Leidingen door ongeconditioneerde ruimten: lengte onbekend Leidingen geïsoleerd Vermogen pomp is 50 W EEI is 0,3
	Deeltest EP-W302e	Geen leidingen door ongeconditioneerde ruimten Leidingen zijn geïsoleerd en bevinden zich in constructie. Binnendiameter leiding is 0,02 m Buitendiameter inc isolatie is 0,04 m Diepte in constructie is 0,03 m Lambda isolatie is 0,04 W/mK Lambda constructie is 2 W/mK
	Deeltest EP-W302f	De woning is een meergezinswoning in een woongebouw. Uitvoeringsvariant: hoek op bovenste verdieping Het appartement is gelijk aan het appartement uit de basistest (2 verdiepingen), maar de vloer ontbreekt. Aantal wooneenheden hele gebouw=4 Aantal bouwlagen van gehele gebouw =4 De gebouwhoogte is 10,8 m. Het gebouw heeft een gemeenschappelijke elektrische compressiekoelmachine. Er zijn leidingen door ongeconditioneerde ruimten, lengte is onbekend. De leidingen zijn ongeïsoleerd. De kleppen en beugels zijn ongeïsoleerd.

2.5.3 Test EP-W303 Opwekking

Test het effect van andere kenmerken van de opwekker voor koeling.

	Deeltest EP-W301a	Compressiekoelmachine
	Deeltest EP-W303a	Met gas aangedreven absorptiekoelmachine

	Deeltest EP-W303b	Absorptiekoelmachine op externe warmtelevering
	Deeltest EP-W303c	Vrije koeling met koudeopslag (aquifer), vermogen 1 kW Compressiekoelmachine, vermogen 9 kW Voor verwarming is er een elektrische warmtepomp met bron aquifer. COP voldoet niet aan eisen tabel 9.28. Het type bronsysteem is recirculatie. Voor tapwater is er een warmtepomp met geïntegreerd voorraadvat. De bron is aquifer. Het vergunningsjaar van de bron is na 2013. Er vindt regeneratie via de warmtepomp plaats
	Deeltest EP-W303d	Vrije koeling met bodemopslag, vermogen 2 kW Compressiekoelmachine, vermogen 8 kW Voor verwarming is er een elektrische warmtepomp met bron bodem. COP voldoet niet aan eisen tabel 9.28. Er vindt regeneratie via de warmtepomp plaats Voor tapwater is er (net als in de basistest) een gasgestookte ketel met Gaskeur HR en CW. CW klasse is 5.
	Deeltest EP-W303e	Compressiekoelmachine. De efficiëntie is gemeten volgens NEN-EN 14825 De EER is 4,2.

2.6 Tapwatertesten (EPW 4)

2.6.1 Test EP-W401 Afgifte

Test het effect van andere kenmerken van het afgiftesysteem voor tapwater.

	Deeltest EP-W001	Lengte keuken 8,5 m en lengte badkamer 5 m
	Deeltest EP-W401a	Lengte keuken 7 m, inwendige diameter <10mm Lengte badkamer 3 m
	Deeltest EP-W401b	Lengte keuken 3 m, inwendige diameter <8mm Lengte badkamer 1 m

2.6.2 Test EP-W402 Distributie

Test het effect van andere kenmerken van het distributiesysteem voor tapwater. Voor de testen in deze paragraaf geldt:

De woning is een meergezinswoning in een woongebouw.

Uitvoeringsvariant: hoek op bovenste verdieping

Het appartement is gelijk aan het appartement uit de basistest (2 verdiepingen), maar de vloer ontbreekt.

Aantal wooneenheden hele gebouw=4

Aantal bouwlagen van gehele gebouw =4

Gebouwhoogte is 10,8 m.

Het gebouw heeft een gemeenschappelijk tapwatertoestel, een indirect gestookt vat met een HR100-ketel.

Het toestel staat buiten de thermische schil.

Het vat heeft een volume van 1000 liter. De T-stukken zijn geïsoleerd.

Deeltest EP-W402a	Circulatieleiding voor alleen tapwater, diameter 28/25, met 20 mm isolatie, geen leidingen door onverwarmde ruimten Kleppen en beugels geïsoleerd Pompvermogen onbekend, geen regeling 1 afleverset aanwezig
Deeltest EP-W402b	Leidingen door onverwarmde ruimten, lengte onbekend
Deeltest EP-W402c	Leidingen door onverwarmde ruimten: lengte=20 m Kleppen en beugels zijn ongeïsoleerd
Deeltest EP-W402d	Leidingen door onverwarmde ruimten: lengte onbekend Leidingen en kleppen zijn ongeïsoleerd Pomp heeft constante delta-p regeling
Deeltest EP-W402e	Leidingen door onverwarmde ruimten: lengte onbekend Kleppen en beugels geïsoleerd Vermogen pomp is 40 W. De pomp heeft geen regeling. EEI is 0,3
Deeltest EP-W402f	Geen leidingen door onverwarmde ruimten Leidingen zijn geïsoleerd en bevinden zich in constructie. Binnendiameter leiding is 0,02 m Buitendiameter inc isolatie is 0,04 m Diepte in constructie is 0,03 m Lambda isolatie is 0,04 W/mK Lambda constructie is 2 W/mK Kleppen en beugels geïsoleerd
Deeltest EP-W402g	Er zijn leidingen door onverwarmde ruimten, lengte is onbekend. De leidingen zijn ongeïsoleerd. De diameter is onbekend. De kleppen en beugels zijn ongeïsoleerd.

2.6.3 Test EP-W403 Douche wtw

Test het effect van aanwezigheid van douchewtw

Referentie EP-W001	Geen DWTW
Deeltest EP-W403a	Vertikale Douchewtw Aangesloten op koudepoort van douchemengkraan en inlaat
Deeltest EP-W403b	Horizontale Douchewtw Aangesloten op inlaat
Deeltest EP-W403c	Vertikale Douchewtw Aangesloten op koudepoort van douchemengkraan Rendement=45% (verklaring aanwezig)

	Deeltest EP-W403d	Er zijn 2 douches met douchewtw. De ene heeft een horizontale douchewtw en de andere een verticale douchewtw. Beide zijn aangesloten op de koudepoort van de douchemengkraan.

2.6.4 Test EP-W404 Voorraadvat

Test het effect van andere kenmerken van het distributiesysteem voor tapwater.

	Referentie EP-W001	Geen voorraadvat
	Deeltest EP-W404a	Voorraadvat 100 liter Energie label A+ Aansluitingen : isolatie van T-stukken In verwarmde ruimte De installatie is een indirect verwarmd vat met een HR107 ketel. De ketel staat binnen de verwarmde zone. Het is een combitoestel.
	Deeltest EP-W404b	Twee vaten van elk 200 liter In serie Energie label F Aansluitingen: ongeïsoleerd Opstellingsplaats: onverwarmde ruimte De installatie is een indirect verwarmd vat met een HR107 ketel. De ketel staat buiten de verwarmde zone (ook voor verwarming). Het is een combitoestel.
	Deeltest EP-W404c	Voorraadvat 100 liter Stilstandsverlies: 2 kWh bij testcondities 60/20 °C De verliesfactor Hsto;ls is 2,08 W/K Opstellingsplaats: In verwarmde ruimte Heet of kokendwaterkraan aanwezig De installatie is een elektrische boiler.
	Deeltest EP-W404d	Het vat is een elektrische boiler met een volume van 150 liter. Het energielabel is C. Het toestel staat in een verwarmde ruimte. De warmwaterleiding is geïsoleerd.

2.6.5 Test EP-W405 Zonneboiler

Test het effect van een zonneboiler.

	Referentie EP-W001	Geen zonneboiler
	Deeltest EP-W405a	Zonneboiler voor tapwater met beglaasde collector Type zonneboiler=voorverwarmer Oppervlak 5 m2 Helling 45° Orientatie zuid Minimale belemmeringen Vatvolume 100 liter Energie label vat: A
	Deeltest EP-W405b	Zonneboiler voor tapwater met niet-beglaasde collector Type zonneboiler=voorverwarmer

		Oppervlak 3 m² Helling 30° Orientatie west Minimale belemmeringen Vatvolume 200 liter Energie label vat: C
	Deeltest EP-W405c	Zonneboiler voor tapwater met vacuumbuiscollector Type zonneboiler=voorverwarmer Oppervlak 3 m² Helling 60° Orientatie zuid-oost Maximale belemmeringen Vatvolume 150 liter, Warmteverliescoëfficiënt vat: $H_{tot}=0,5 \text{ W/K}$
	Deeltest EP-W405d	Zonneboiler voor tapwater met beglaasde collector Type zonneboiler=geïntegreerde naverwarmer Oppervlak 5 m² Helling 30° Orientatie zuid Maximale belemmeringen Vatvolume 150 liter, volume voor backupverwarming 150 liter Warmteverliescoëfficiënt vat: $H_{tot}=0,5 \text{ W/K}$ Het toestel voor tapwater is een indirect gestookt vat met een HR107ketel. Toestel staat binnen de thermische schil.
	Deeltest EP-W405e	Zonneboiler voor tapwater met beglaasde collector Type zonneboiler=geïntegreerde naverwarmer Oppervlak 5 m² Helling 30° Orientatie zuid Minimale belemmeringen Vatvolume 220 liter, volume voor backupverwarming 100 liter Energie label vat: B Het toestel voor tapwater en verwarming is een indirect gestookt vat met een HR107ketel. Toestel staat binnen de thermische schil.
	Deeltest EP-W405f	Zonneboiler voor tapwater en ruimteverwarming met beglaasde collector Type zonneboiler=voorverwarmer Oppervlak 5 m² Helling 30° Orientatie zuid Minimale belemmeringen Vatvolume 220 liter, Energie label vat: B Het toestel voor tapwater en verwarming is een HR107 combitoestel met Gaskeur HR en Gaskeur CW. Toestel staat binnen de thermische schil. CW-klasse is 4.

2.6.6 Test EP-W406 Opwekking

Test het effect van een andere opwekker.

	Referentie EP-W001	Combiketel
	Deeltest EP-W406a	Combiketel met Gaskeur (zonder CW). Het toestel heeft CW3
	Deeltest EP-W406b	Elektroboiler Vatvolume=80 liter Energie label C Aansluitingen: warmwaterleidingen geïsoleerd Vat in verwarmde zone
	Deeltest EP-W406c	Elektrisch doorstroomtoestel
	Deeltest EP-W406d	Elektrische warmtepomp op ventilatietourlucht. Het nominale vermogen is 2 kW. Het ventilatiesysteem is C1. Het werkelijke debiet is onbekend. Er is geen maximale benutting van de ventilatiecapaciteit De luchtdichtheidsklasse van de kanalen is LUKA C, het vermogen van de ventilatoren is forfaitair. Het zijn gelijkstroomventilatoren met installatiejaar 2021
	Deeltest EP-W406e	Combiketel met vaste biobrandstof en vat die voldoet aan grenswaarden van bijlage R Met minimaal 10 mm isolatie rond vat en leidingwerk Toestel buiten verwarmde zone Ook voor verwarming wordt het opwekkingstoestel aangepast naar een automatisch gestookte biomassaketel buiten de verwarmde zone. De ketel heeft een aansluiting op het elektriciteitsnet. Het vermogen van de ketel is 5 kW. Het vermogen en de EEI van de distributiepomp is onbekend. Er zijn geen warmtemeters.
	Deeltest EP-W406f	Warmtelevering 1 afleverset
	Deeltest EP-W406g	Gasboiler Volume vat: 100 liter Installatiejaar 1990 Toestel geplaatst in verwarmde zone
	Deeltest EP-W406i	Gebouwtype is meergezinswoning Uitvoeringsvariant: hoek op bovenste verdieping Het appartement is gelijk aan het appartement uit de basistest (2 verdiepingen), maar de vloer ontbreekt. Aantal wooneenheden hele gebouw=4 Aantal bouwlagen van gehele gebouw =4 De gebouwhoogte is 10,8 m. Voor verwarming is er een collectieve HR 107 ketel buiten thermische schil. Ontwerpafgiftetemperatuur is 45/40. Het afgiftesysteem is hetzelfde als in de basistest.

		Leidinglengte door onverwarmde ruimten is onbekend. De leidingen zijn geïsoleerd. De kleppen en beugels zijn geïsoleerd. Er is geen warmtemeter. Vermogen en EEI van pomp zijn onbekend. Het vermogen van de opwekker is 100 kW. Tapwater: Boosterwarmtepomp
	Deeltest EP-W406j	Zelfde gebouw als bij test 406 i Boosterwarmtepomp met COP=3,5; P;ls=0,03 kW.
	Deeltest EP-W406k	Zelfde gebouw als test 406 i. Er is ook een individuele koelinstallatie met een compressiekoelmachine. Afgifte via vloerkoeling. De regeling van de ruimtetemperatuur is 'regeling in hoofdvertrek'. De ontwerp temperatuur is 12/16. De leidingen zijn geïsoleerd Er zijn geen leidingen buiten de gekoelde zone. De kleppen en beugels zijn geïsoleerd. Er is een distributiepomp aanwezig. Het vermogen is onbekend. EEI is onbekend. Er is geen waterzijdige inregeling. Boosterwarmtepomp die warmte onttrekt uit het warmte- en koudedistributiesysteem Boosterwarmtepomp met COP=3,5; P;ls=0,03 kW.
	Deeltest EP-W406l	(Solo-)ketel met vaste biobrandstof. Brandstof voldoet niet aan eisen bijlage R. Ook voor verwarming wordt het opwekkingstoestel aangepast naar een automatisch gestookte biomassaketel buiten de verwarmde zone. De ketel heeft een aansluiting op het elektriciteitsnet. Het vermogen van de ketel is 5 kW. Het vermogen en de EEI van de distributiepomp is onbekend. Er zijn geen warmtemeters. Toestel staat buiten de verwarmde zone. Brandstoftoevoer is automatisch Het volume van het vat is 300 liter. Vat heeft energielabel D. De aansluitingen zijn normaal geïsoleerd met meer dan 4 aansluitingen.
	Deeltest EP-W406m	Aparte installatie in keuken en badkamer. In keuken: elektroboiler. Volume vat 20 liter. Energielabel D. Aansluitingen normaal (warmwaterleiding niet geïsoleerd).

		Leidinglengte 0-2 m. Leidingdiameter >10 mm. In badkamer: HR combiketel met Gaskeurlabel HR en CW. CW klasse 4. Leidinglengte is 5 m.
	Deeltest EP-W406n	Er zijn 2 installaties. Installatie 1 bedient keuken en badkamer1. Installatie 2 bedient badkamer 2. Installatie 1 is gelijk aan de installatie uit de basistest. Installatie 2 bestaat uit een gasgestookt toestel met Gaskeur. Het is een gesloten toestel met CW4. De leidinglengte is 3 m.
	Deeltest EP-W406o	Warmtepompboiler met een kwaliteitsverklaring. Het ontwerpdebiet van de ventilatiewarmtepomp is 200 m³/h. Het vermogen van de warmtepompboiler is 5 kW. De COP is 3. Het aandeel hernieuwbare energie is 1000 kWh. De waarde van $f_{\text{prac}}=0,95$. Het ventilatiesysteem is C1. Het werkelijke debiet is onbekend. Er is geen maximale benutting van de ventilatiecapaciteit. De luchtdichtheidsklasse van de kanalen is LUKA C, het vermogen van de ventilatoren is forfaitair. Het zijn gelijkstroomventilatoren met installatiejaar 2021
	Deeltest EP-W406p	Warmtepompboiler. Het vermogen van de warmtepompboiler is 0,3 kW. Het ontwerpdebiet van de ventilatiewarmtepomp is 200 m³/h. De COP is 3. Het aandeel hernieuwbare energie is 1000 kWh. De waarde van $f_{\text{prac}}=0,95$. Het ventilatiesysteem is C1. Het werkelijke debiet is onbekend. Er is geen maximale benutting van de ventilatiecapaciteit. De luchtdichtheidsklasse van de kanalen is LUKA C, het vermogen van de ventilatoren is forfaitair. Het zijn gelijkstroomventilatoren met installatiejaar 2021 Opmerking: bij deze test is bijverwarming nodig.
	Deeltest EP W406q	Combiketel met een kwaliteitsverklaring. Er is gemeten volgens Gaskeur tappatroon CW4. Het rendement is 72,5%
	Deeltest EP W406t	Elektrische warmtepomp op buitenlucht. Deze warmtepomp wordt ook voor ruimteverwarming gebruikt. Daarnaast is er een gasgestookte HR107 ketel met CW4. Deze ketel wordt alleen voor tapwater gebruikt en niet voor verwarming. De toestellen staan binnen de thermische schil. Het vermogen van de warmtepomp is 0,3 kW en het vermogen van de ketel is 10 kW. Bij tapwater levert de warmtepomp op jaarbasis 64,3% van de tapwatervraag. De WP heeft een los vat. Het volume is 150 liter, het energielabel is D. Voor de aansluitingen geldt: de T-stukken zijn geïsoleerd. De WP voldoet aan tabel 9.28. Er is geen aanvullende distributiepomp.
	Deeltest EP-W406u	Elektrische warmtepomp op ventilatieretourlucht voor alleen tapwater. De berekening is forfaitair. Het nominale vermogen is 2 kW. Het ventilatiesysteem is C1. Het werkelijke debiet is onbekend.

		Er is geen maximale benutting van de ventilatiecapaciteit. De luchtdichtheidsklasse van de kanalen is LUKA C, het vermogen van de ventilatoren is forfaitair. Het zijn gelijkstroomventilatoren met installatiejaar 2021 Het bouwjaar van de woning is 1900. De overige kenmerken blijven gelijk. De distributieleidingen voor verwarming zijn geïsoleerd na 1995.
	Deeltest EP-W406v	Elektrische warmtepomp op ventilatieretourlucht. De warmtepomp wordt voor zowel ruimteverwarming als tapwater gebruikt. Voor verwarming voldoet de WP niet aan de eisen uit tabel 9.28 De berekening is forfaitair. Het nominale vermogen van de warmtepomp is 2 kW. Het ventilatiesysteem is C1. Het werkelijke debiet is onbekend. Er is geen maximale benutting van de ventilatiecapaciteit. De luchtdichtheidsklasse van de kanalen is LUKA C, het vermogen van de ventilatoren is forfaitair. Het zijn gelijkstroomventilatoren met installatiejaar 2021.
	Deeltest EP-W406w	Als test EP-W 406v Er is een kwaliteitsverklaring met van de Inventum Modul Air combi 180 (zie bijlage 6). De verklaring geldt voor verwarming, tapwater en hulpenergie. De aanvoertemperatuur is 45°C Het ventilatiesysteem is C1 Het werkelijke debiet is onbekend. Er is geen maximale benutting van de ventilatiecapaciteit. De luchtdichtheidsklasse van de kanalen is LUKA C, het vermogen van de ventilatoren is forfaitair. Het zijn gelijkstroomventilatoren met installatiejaar 2021
	Deeltest EP-W406x	Als test EP-W 406v Er is een kwaliteitsverklaring met van Inventum Modul Air red (zie bijlage 7). De verklaring geldt voor verwarming, tapwater en hulpenergie. De aanvoertemperatuur is 45°C. Het minimale verwarmingsvermogen (P;H;hp;min) is 1,4 kW. Het ventilatiesysteem is C1 Het werkelijke debiet is onbekend. Er is geen maximale benutting van de ventilatiecapaciteit. De luchtdichtheidsklasse van de kanalen is LUKA C, het vermogen van de ventilatoren is forfaitair. Het zijn gelijkstroomventilatoren met installatiejaar 2021

2.6.7 Test EP-W407 Opwekking-gemeenschappelijk/woongebouw

Test het effect van opwekkers in een woongebouw.

Het referentiegebouw bij deze test is een gebouw dat bestaat uit 48 appartementen (8 basisgebouwen naast elkaar en 6 boven elkaar; er zijn dus in totaal 12 bouwlagen).

De constructie-oppervlakken worden als volgt:

Constructie	Oppervlakte [m ²]
dak	384
BG vloer	384
buitengevel Zuid	921,6
buitengevel West = Oost	194,4
buitengevel Noord	2073,6
beglazing	1152

De perimeter van de beganegrondvloer is 140 m. De gebouwhoogte is 32,4 m.

Het gebruiksoppervlak is 4608 m².

	Deeltest EP-W407a	De appartementen bevatten individuele installaties zoals beschreven in basistest EP-W001.
	Deeltest EP-W407b	Gemeenschappelijke installatie met indirect gestookt vat voor zowel verwarming als tapwater HR107 ketel Toestel buiten verwarmde zone Het vermogen van de ketel is 100 kW. Circulatieleiding voor tapwater, diameter 28/25, met 20 mm isolatie, geen leidingen door onverwarmde ruimten Kleppen en beugels geïsoleerd Pompvermogen onbekend, geen regeling, geen warmtemeters, EEI van pomp onbekend. Geen afleversets Voorraadvat 2000 liter Aansluitingen: isolatie van T-stukken
	Deeltest EP-W407c	Voor tapwater: gemeenschappelijke installatie met direct gestookt vat. Het vermogen is groter dan 150 kW. Overige kenmerken zelfde als bij 407b (dus voor verwarming: gemeenschappelijke HR107). De informatie over het voorraadvat uit 407b is niet relevant voor deze test.
	Deeltest EP-W407d	Gemeenschappelijke installatie met indirect gestookt vat VR ketel Toestel binnen verwarmde zone Er is geen waakvlam. Overige kenmerken zelfde als bij 407b

	Deeltest EP-W407e	Test e-h zijn hetzelfde als a-d, maar dan voor een individueel tussen-midden appartement (bij constructies is alleen de voor- en achtergevel aanwezig)
	Deeltest EP-W407f	
	Deeltest EP-W407g	
	Deeltest EP-W407h	
	Deeltest EP-W407i	Voor het hele woongebouw: De opwekker voor verwarming is een WKK met Pelektrisch van 15 kW. Het thermisch vermogen is 30 kW. Het temperatuurniveau is LT Voor tapwater wordt deze wkk gebruikt om een vat te verwarmen. Voorraadvat 2000 liter Aansluitingen: isolatie van T-stukken. Het rendement van de wkk is gemeten. De meetresultaten zijn: Epsilon;th=0,6 Epsilon;el=0,3

2.7 PV panelen (EPW 5)

2.7.1 Test EP-W501 Panelen

Test het effect van andere kenmerken van PV-panelen.

	Referentie EP-W001	Geen PV panelen
	Deeltest EP-W501a	10 panelen met een totale oppervlakte van 16 m2 Wp vermogen is 165 W/m2 Orientatie zuid, helling 30 ° Matig geventileerd systeem Geen belemmeringen
	Deeltest EP-W501b	Twee systemen: Systeem 1: 10 panelen met een totale oppervlakte van 16 m2 WP vermogen is 170 Wp/m2 Orientatie zuid/west, helling 45 Niet geventileerd Geen belemmeringen Systeem 2: 2 panelen met een totale oppervlakte van 3,2 m2 WP vermogen is 140 Wp/m2 Orientatie zuid/oost, helling 30 Sterk geventileerd Maximale belemmering
	Deeltest EP-W501c	4 panelen met een totale oppervlakte 6,4 m2 Multikristallijn systeem geplaatst in 2000 Orientatie oost, helling 15 Matig geventileerd Geen belemmeringen
	Deeltest EP-W501d	10 m2 PVT panelen, met enkel glas afgedekte collector

		Oriëntatie west, helling 60° WP vermogen is 150 Wp/m2 Niet geventileerd Geen belemmeringen Zonneboiler voor tapwater met beglaasde collector Type zonneboiler=voorverwarmer Minimale belemmeringen Vatvolume 100 liter Energielabel vat: A

3 Testen utiliteitsbouw

3.1 Referentietest EPU 001

Het testgebouw is hetzelfde als bij EPW001, op de volgende aspecten na.

Algemeen

De gebruiksfunctie is kantoor.

Er is 1 toiletgroep aanwezig.

Verwarming

Distributie

De lengte van de leidingen is onbekend.

Tapwater

Voor tapwater bevinden alle tappunten zich binnen 3 m van de opwekker.

Koeling

Bij deze testen wordt in het basisgebouw een koelinstallatie geplaatst.

Afgifte:

Afgiftesysteem is vloerkoeling.

De waterzijdige inregeling is onbekend

Ontwerp temperatuur is 12/16

De regeling van de ruimtetemperatuur is onbekend

Distributie:

De lengte van de leidingen is onbekend.

Er zijn geen leidingen door ongeconditioneerde ruimte

De leidingen zijn geïsoleerd, net als de kleppen en beugels

Er is geen warmtemeter aanwezig

Er is een pomp aanwezig

Opwekking:

Koelmachine is een individuele elektrische compressiekoelmachine

Verlichting

Type verlichting is LED.

Verlichtingsvermogen is forfaitair.

Er is geen nieuwwaardecompensatie

Regeling is automatisch aan/automatisch uit

Er is geen daglichtregeling

Er is geen afzuiging van armaturen

3.2 Algemeen EPU 0

3.2.1 Test EP-U002 Gebruiksfunctie

Test het effect van de gebruiksfunctie.

	Referentie EP-U001	Kantoor
	Deeltest EP-U002a	Bijeenkomst met kinderopvang
	Deeltest EP-U002b	Overige bijeenkomst
	Deeltest EP-U002c	Celfunctie
	Deeltest EP-U002d	Zorg met bed
	Deeltest EP-U002e	Overige zorg
	Deeltest EP-U002f	Logies
	Deeltest EP-U002g	Onderwijs
	Deeltest EP-U002h	Sport De gebruiksoppervlakte van de sportzalen is 25 m ² (NB dit heeft geen invloed op de uitkomst)
	Deeltest EP-U002i	Winkel
	Deeltest EP-U002j	30% is kantoor, 70% is overige bijeenkomst

3.3 Bouwkundig (EPU 1)

3.3.1 Test EP-U101 Isolatie

Geen extra test

3.3.2 Test EP-U102 Zonwering

Zonwering is van binnenuit bedienbaar. Bij gewijzigde oriëntatie schuiven alle gevels door (gebouw draait).

	Deeltest EP-U102a	Zwarte screens, ramen oriëntatie zuid, bediening handbediend met lichtwering
	Deeltest EP-U102b	Witte screens, ramen oriëntatie west, bediening handbediend zonder lichtwering
	Deeltest EP-U102c	Uitvalscherm, ramen oriëntatie oost, bediening automatisch

3.4 Ventilatie (EPU 2)

3.4.1 Test EP-U201 Ventilatiesysteem

	Referentie EP-U001	Ventilatie debiet
	Deeltest EP-U201a	Geïnstalleerde ventilatiecapaciteit is 120 dm ³ /s
	Deeltest EP-U201c	Het ontwerpdebiet is 200 dm ³ /s. Recirculatie van 30% van de retourlucht

3.4.2 Test EP-U202 AHU

Het gebouw wordt groter. Er worden 8 blokken op elkaar gezet (in plaats van 2).

Het gebruiksoppervlak wordt 384 m². Het gebouvvolume wordt 1036,8 m³. De gebouwhoogte wordt 21,6 m. De Rc-waarden blijven ongewijzigd.

Constructie	Oppervlakte [m ²]
dak	48
BG vloer	48
buitengevel Zuid	76,8
buitengevel West = Oost	129,6
buitengevel Noord	172,8
beglazing	96

Referentie EP-U001	Geen AHU
Deeltest EP-U202a	Er is een AHU aanwezig. Deze staat in de verwarmde zone. In de AHU wordt verwarmd en gekoeld.
Deeltest EP-U202b	Gebaseerd op test EPU202a. Terugregeling: Het ontwerpdebiet is 1500 dm ³ /s. De ventilatie kan teruggeregeld worden tot 60% van de maximale capaciteit. Er is een toerenregeling Het nominale vermogen van de ventilatoren is 100 W.
Deeltest EP-U202c	Gebaseerd op test EPU202a. De AHU ligt buiten de verwarmde zone. Er zijn kanalen van de AHU naar de rekenzone buiten de thermische zone. De lengte is 20-40 m. De leidingen zijn geïsoleerd.

3.4.3 Test EP-U203 Ventilatoren

Referentie EP-U001	Forfaitair vermogen
Deeltest EP-U203a	Het ontwerpdebiet is 200 dm ³ /s Er is terugregeling door 20% recirculatie van het debiet. Nominale vermogen van de ventilatoren is 100 W.
Deeltest EP-U203b	Het ontwerpdebiet is 200 dm ³ /s Er is terugregeling door 30% recirculatie van het debiet Elektrische vermogen van de ventilatoren is 80 W. Spanning is 220 V en stroomsterkte is 0,6 A. Het is een gelijkstroommotor, e=1
Deeltest EP-U203c	Ventilatiesysteem is C1 Nominale vermogen van de ventilatoren is 100 W.

3.5 Verwarming (EPU 3)**3.5.1 Test EP-U301 Afgifte**

	Referentie EP-U001	Vertrekhoogte en isolatie
	Deeltest EP-U301a	De vertrekhoogte is 10 m. Isolatie: Opgenomen in de component (minimumisolatie in overeenkomst met de NEN-EN 1264-reeks (bereik ≤ 10 cm),

3.5.2 Test EP-U302 Distributie

	Referentie EP-U001	Forfaitaire leidinglengte
	Deeltest EP-U302a	Leidinglengte is 80 m. Er zijn geen leidingen in onverwarmde ruimten. De maximale lengte is 40 m.
	Deeltest EP-U302b	Bouwjaar van het gebouw is 1950. NB het bouwjaar beïnvloedt infiltratie, plaatsing van ventilatoren, hulpenergie opwekking verwarming. De leidingen zijn in 2000 geïsoleerd. Dit geldt ook voor de koelleidingen.

3.5.1 Test EP-U303 Opwekking

	Referentie EP-U001	HR107 ketel
	Deeltest EP-U303a	Opwekker: elektrische warmtepomp met bron bodem. Ontwerptemperatuurklasse 30/27
	Deeltest EP-U303b	Opwekker: elektrische warmtepomp met bron buitenlucht. Ontwerptemperatuurklasse 35/30
	Deeltest EP-U303c	Opwekker: elektrische warmtepomp met bron retourlucht. Ontwerptemperatuurklasse 40/35 Het ventilatiesysteem is C1.
	Deeltest EP-U303d	Opwekker: elektrische warmtepomp met bron grondwater. De bron is een recirculatie-bron. Ontwerptemperatuurklasse 50/42
	Deeltest EP-U303e	Opwekker: elektrische warmtepomp met bron oppervlaktewater. Ontwerptemperatuurklasse 55/47
	Deeltest EP-U303f	Opwekker: gasmotor aangedreven gasgestookte warmtepomp met bron oppervlaktewater. Ontwerptemperatuurklasse 35/30 Het nominale thermische vermogen is 50 kW. Voor de distributie geldt: het vermogen en EEI van de distributiepomp zijn onbekend. Er is geen warmtemeter
	Deeltest EP-U303g	Opwekker: WKK met elektrisch vermogen tussen 20 en 200 kW. Bouwjaar na 2006

		Het nominale thermische vermogen is 50 kW. Ontwerptemperatuurklasse 45/40 Voor de distributie geldt: het vermogen en EEI van de distributiepomp zijn onbekend. Er is geen warmtemeter

3.6 Koeling (EPU 4)

3.6.1 Test EP-U401 Afgifte

	Referentie EP-U001	Vloerkoeling
	Deeltest EP-U401a	Wandkoeling. Er is een automatische regeling per ruimte met handmatig overrulen

3.6.2 Test EP-U402 Distributie

	Referentie EP-U001	Forfaitaire lengte
	Deeltest EP-U402a	Leidingslengte is 80 m. Er zijn geen leidingen in ongeconditioneerde ruimten. De maximale lengte is 40 m.

3.6.3 Test EP-U403 Opwekking

	Referentie EP-U001	Compressiekoelmachine
	Deeltest EP-U403a	Gasmotoraangedreven compressiekoelmachine. Het mechanisch vermogen van de gasmotor is 30 kW.

3.7 Tapwater (EPU 5)

3.7.1 Test EP-U501 Afgifte

	Referentie EP-U001	Alle tappunten binnen 3 meter
	Deeltest EP-U501a	Sommige tappunten verder dan 3 meter

3.7.2 Test EP-U502 Distributie

	Deeltest EP-U502a	Gebruiksfunctie is zorg met bed Distributiesysteem aanwezig met forfaitaire leidingslengte Geen leidingen in onverwarmde ruimten

		Leidingen zijn geïsoleerd met 25 mm isolatie Leidingdiameter is 35/32 Kleppen en beugels zijn geïsoleerd. De circulatieleiding wordt doorstroomd met warm tapwater. Pompvermogen onbekend, geen regeling 2 afleversets aanwezig Opwekker is een indirect gestookt vat met een HR107 ketel, buiten de thermische schil. Deze ketel is ook voor ruimteverwarming (combiketel). Er is 1 vat van 200 liter met energielabel C. Verliezen van aansluitingen zijn 'normaal'. De rechte delen van de warme aansluitingen zijn geïsoleerd – 4 aansluitingen of minder. Er is geen heetwaterkraan. De vervolgtesten in deze paragraaf zijn gebaseerd op deze test
	Deeltest EP-U502b	Leidinglengte is 80 m. Maximale lengte is 40 m.
	Deeltest EP-U502c	De afmetingen van het gebouw worden 32 x 24 x 5,4. Het totale Ag is 1536 m². Het raamoppervlak blijft gelijk (24 m²). De voorgevel (netto) wordt 148,8 m². De achtergevel 172,8 m². De linker en rechtergevel 129,6 m². Het dak en vloer worden 768 m². De perimeter van de vloer wordt 112 m. De gebruiksfunctie is sport. Het gebouw bevat sportzalen van 500 m². De overige kenmerken zijn gelijk aan die uit test EP-U502a.

3.7.1 Test EP-U503 Douche wtw

	Deeltest EP-U503a	Als U502a maar: Er zijn 10 douches. 6 daarvan hebben een douche wtw. 2 hebben een verticale douche wtw en 4 hebben een horizontale douche wtw De aansluiting is een collectieve opstelling.

3.7.2 Test EP-U504 Opwekking

	Deeltest EP-U504a	Als U502a maar: Indirect gestookt vat HR 100 ketel Toestel binnen verwarmde zone. Dit toestel is ook voor verwarming. Voorraadvat 2000 liter

	Aansluitingen: isolatie van T-stukken

3.8 Verlichting (EPU 6)

3.8.1 Test EP-U601 Vermogen

Test het effect van verlichtingskenmerken.

	Referentie EP-U001	Forfaitair vermogen
	Deeltest EP-U601a	Het lampvermogen is 768 W. Dit is 8 W/m ² . Het zijn LED lampen in armaturen met voorschakelapparatuur en met nieuwwaardecompensatie Het totaal geïnstalleerde vermogen voor het opladen van accu's voor noodverlichting is 10 W Het totaal geïnstalleerde vermogen voor de automatische besturing van armaturen als de lampen niet in gebruik zijn is 20 W
	Deeltest EP-U601b	Het lampvermogen is 960 W/ Dit is 10 W/m ² . Het type verlichting is onbekend
	Deeltest EP-W601c	Het lampvermogen 1344 W. Dit is 14 W/m ² . Het type verlichting is Fluorescentietechnologie T5 met nieuwwaardecompensatie

3.8.2 Test EP-U602 Regelingen

Test het effect van verlichtingsregelingen.

	Referentie EP-U001	Automatisch aan/auto uit Geen daglichtregeling
	Deeltest EP-U602a	Regeling is centraal aan.
	Deeltest EP-U602b	Regeling is handmatig aan/uit
	Deeltest EP-U602c	Regeling is handmatig met veegschakeling
	Deeltest EP-U602d	Regeling is automatisch aan/gedimd Gebruiksfunctie is zorg met bed
	Deeltest EP-U602e	Regeling is handmatig aan/gedimd
	Deeltest EP-U602f	Regeling is handmatig aan/ auto uit
	Deeltest EP-U602g	Het lampvermogen is 768 W. Dit is 8 W/m ² . De voorschakeling is onbekend. Nieuwwaardecompensatie is onbekend. Regeling is auto aan/auto uit Daglichtregeling heeft sensoren met automatisch dimmen Oppervlakte daglichtsector is 48 m ² F;D;S is 0,3. F;D;dayl is 0,781. F;D is 0,8905
	Deeltest EP-U602h	Het lampvermogen is 768 W. Dit is 8 W/m ² . De voorschakeling is onbekend. Nieuwwaardecompensatie is onbekend.

		Het gebouw wordt verdeeld in 2 gelijke verlichtingszones. De onderste zone heeft dezelfde daglichtkenmerken als 602g: F;D;S is 0,3. F;D;dayl is 0,781. F;D is 0,8905. De bovenste verdieping heeft daklichten met een eigen daglichttoetredingsfactor: F;D;S is 0,68. F;D;dayl=0,5036. F;D=0,7518
	Deeltest EP-U602i	Deze test is gebaseerd op test EPU 601a De armaturen worden afgezogen

3.9 Bevochtiging (EPU 7)

3.9.1 Test EP-U701 Bevochtiging

	Referentie EP-U001	Geen bevochtiging
	Deeltest EP-U701a	Type bevochtiging is verneveling
	Deeltest EP-U701b	Type bevochtiging is stoombevochtiger met een elektrische bevochtiger Gebruiksfunctie is zorg met bed
	Deeltest EP-U701c	Type bevochtiging is stoombevochtiger met een centraal opgestelde gasgestookte opwekker. Gebruiksfunctie is onderwijs
	Deeltest EP-U701d	Deze test is gebaseerd op test EPU202a (met AHU) Type bevochtiging is stoombevochtiger met een centraal opgestelde gasgestookte opwekker. Er is warmteterugwinning via een warmtewiel Gebruiksfunctie is zorg overig

4 Deeltesten realistische gebouwen

Naast de EDR-testen die beschreven zijn de hoofdstukken 2 en 3, zijn er ook testen van realistische woningen beschreven. In de onderstaande tabel is aangegeven welke testen in het deelgebied energieprestatie 'realistische woningen/woongebouwen' zijn beschreven. Hierbij is onderscheid gemaakt in woningen die zijn beschreven conform de basisopname en de detailopname. De beschrijvingen van de realistische woningen zijn opgenomen in bijlage 4 in de vorm 11 ingevulde opnameformulieren.

Tabel: Overzicht EDR-testen realistische woningen/woongebouwen en utiliteit.

nr	testnaam	Basis – of detailopname
1	EPWRealB01	Basis
2	EPWRealD01	Detail
3	EPWRealB02	Basis
4	EPWRealD02	Detail
5	EPWRealB03	Basis
6	EPWRealD04	Detail
7	EPWRealB05	Basis
8	EPWRealB06	Basis
9	EPWRealB07	Basis
10	EPWRealD05	Detail
11	<i>EPURealB01</i>	<i>Basis</i>

5 Eisen aan de uitvoer

Hieronder worden de indicatoren en de energieposten gegeven die als uitkomst minimaal door het rekenprogramma worden vermeld in de uitvoer. Naast deze uitkomsten, moeten in de uitvoer van de programma's ook alle door de EP-adviseur ingevulde ingevoerde gegevens vermeld worden. Eveneens moet in de uitvoer worden aangegeven welke gecontroleerde verklaringen er zijn gebruikt en moeten de codes van de gebruikte gecontroleerde verklaringen worden vermeld.

Uitkomsten die minimaal door de NTA 8800- rekenprogramma's gegeven moet worden

	Grootheid	Symbol	Eenheid
1	Energiebehoefte indicator	EP1 of $E;we;H+C;nd;ventsys=C1$	kWh/m ²
2	Primaire fossiele energie-indicator	EP2 of $E;we;PTot$	kWh/m ²
3	Aandeel hernieuwbare energie	EP3 of $RER;PrenTot$	%
4	Netto warmtebehoefte	$Q_{H,nd;net}$	kWh/m ²
5	Maximale temperatuuroverschrijding	$TO_{juli;max}$	
6	Totaal gebruiksoppervlakte Energiegebouw	A_g	m ²
7	Totaal oppervlakte thermische schil energiegebouw	A_{Is}	m ²
8	Totale jaarlijkse hoeveelheid gebruikte energie voor verwarming, bepaald volgens hoofdstuk 9	$E_{H,ci}$	kWh
9	Totale jaarlijkse hoeveelheid gebruikte energie voor bevochtiging, bepaald volgens hoofdstuk 12 in kWh;	$E_{hum,ci}$	kWh
10	Totale jaarlijkse hoeveelheid gebruikte elektrische energie voor ventilatie, bepaald volgens hoofdstuk 11, in kWh.	$E_{V,ci}$	kWh
11	Totale jaarlijkse hoeveelheid gebruikte elektrische energie voor verlichting, bepaald volgens hoofdstuk 14, in kWh;	$E_{L,ci}$	kWh
12	Totale jaarlijkse hoeveelheid gebruikte energie voor koeling, bepaald volgens hoofdstuk 10, in kWh;	$E_{C,ci}$	kWh
13	Totale jaarlijkse hoeveelheid gebruikte energie voor warm tapwater, bepaald volgens hoofdstuk 13 in kWh;	$E_{W,ci}$	kWh
14	Totale jaarlijkse totale hoeveelheid gebruikte (elektrische) hulpenergie ten behoeve van de verschillende energiefuncties	$W_{aux,tot}$	kWh
15	'de Standaard voor woningisolatie'		kWh/m ²

Bijlage 1 Lijst van te attesteren tests per hoofdonderwerp**Woningbouw****Referentie**

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPW001	-	Referentie	-
Totaal	1		-

Bouwkundig (EPW0)

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPW002	a	Isolatie	-
	b		-
	c		-
EPW003	a	Raameigenschappen	-
	b		-
	c		✓
EPW004	a	Oriëntatie	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
	f		-
	g		-
EPW005	a	Thermische massa	-
	b		-
	c		-
EPW006	a	Begrenzing begane grondvloer	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
	f		-
	g		-
	h		-
EPW007	a	Infiltratie	-
	b		-
	c		-
EPW008	a	Overstek	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-

Bouwkundig (EPW0), vervolg

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPW009	a	Zijbelemmeringen	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
	f		-
EPW010	a	Belemmering	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
EPW011	a	Zonwering	-
	b		-
EPW012	a	Zonwering en oriëntatie	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
	f		-
EPW013	a	Gebruiksoppervlak	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
EPW014	a	Dakvorm	-
EPW015	a	Vertikale leidingen	-
	b		
EPW016	a	Deuren	-
	b		
	c		
Totaal	62		1

Ventilatie (EPW1)

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPW101	a	Ventilatiesysteem	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
	f		-
	g		-
	h		-
	i		-
	j		-
	k		-
	l		-
	m		-
	n		-
	o		-
	p		-
	q		-
	r		-
	s		-
	t		-
	u		-
	v		-
	w		-
EPW102	a	Voorverwarming nat. toev.vent.	-
	b		
EPW103	a	Zomernachtventilatie	-
	b		-
	c		-
EPW104	a	Ventilatie overig	-
	b		
	c		
	d		
	f		
	g		✓
Totaal	34		1

Verwarming (EPW2)

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPW201	a	Afgifte	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
EPW202	a	Distributie	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
	f		-
EPW203	a	Opwekking	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
	f		-
	g		-
	h		-
	i		-
	j		-
	l		-
	m		-
	n		-
	o		-
	p		✓
	q		✓
EPW204	a	Opwekking2	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
	f		-
	g		-
	h		-
	i		-

Verwarming (EPW2), vervolg

Test	deelttest	Onderwerp	nieuw
EPW205	a	Opwekking gemeenschappelijk	-
	c		-
EPW206	a	Opwekking woongebouw	-
	b		-
	c		-
Totaal	41		2

Koeling (EPW3)

Test	deelttest	Onderwerp	nieuw
EPW301	a	Afgifte	-
	b		-
	d		-
EPW302	a	Distributie	-
	b		-
	c		✓
	d		-
	e		-
	f		-
EPW303	a	Opwekking	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
Totaal	14		1

Tapwater (EPW4)

Test	deelttest	Onderwerp	nieuw
EPW401	a	Afgifte	-
	b		-
EPW402	a	Distributie	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
	f		-
	g		-
EPW403	a	Douche WTW	-
	b		-
	c		-
	d		-
EPW404	a	Vorraadvat	-
	b		-
	c		-
	d		-
EPW405	a	Zonneboiler	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
	f		-

Tapwater (EPW4), vervolg

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPW406	a	Opwekking	-
	b		-
	c		-
	d		✓
	e		-
	f		-
	g		-
	i		✓
	j		✓
	k		✓
	l		-
	m		-
	n		-
	o		✓
	p		✓
	q		-
	t		-
	u		✓
	v		✓
	w		✓
x	✓		
EPW407	a	Opwekking gemeensch./woong.	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
	f		-
	g		-
	h		-
	i		-
Totaal	53		10

PV-panels (EPW5)

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPW501	a	PV-panels	-
	b		-
	c		-
	d		-
Totaal	4		-

Realistische woningbouw (EPWReal)

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPWRealB	01	Basisopname	-
	02		-
	03		-
	05		-
	06		-
	07		-
EPWRealD	01	Detailopname	-
	02		-
	04		-
	05		-
Totaal	10		-

Totalen

Hoofdgroep	aantal		nieuw
Referentie	1		-
Bouwkundig	62	EPW0	1
Ventilatie	34	EPW1	1
Verwarming	41	EPW2	2
Koeling	14	EPW3	1
Tapwater	53	EPW4	10
PV-panels	4	EPW5	-
Realistisch	10	EPWReal	-
Totaal	219		15

Utiliteitsbouw

Referentie

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPU001	1	Referentie	-
Totaal	1		-

Algemeen (EPU0)

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPU002	a	Gebbruiksfunctie	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
	f		-
	g		-
	h		-
	i		-
	j		-
Totaal	10		-

Bouwkundig (EPU1)

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPU102	a	Zonwering	-
	b		-
	c		-
	3		-

Ventilatie (EPU2)

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPU201	a	Ventilatiesysteem	-
	c		-
EPU202	a	AHU	-
	b		-
	c		-
EPU203	a	Ventilatoren	-
	b		-
	c		-
Totaal	8		-

Verwarming (EPU3)

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPU301	a	Afgifte	-
EPU302	a	Distributie	-
	b		-
EPU303	a	Opwekking	-
	b		-
	c		-
	d		-
	e		-
	f		-
	g		-
Totaal	10		-

Koeling (EPU4)

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPU401	a	Afgifte	-
EPU402	a	Distributie	-
EPU403	a	Opwekking	-
Totaal	3		-

Tapwater (EPU5)

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPU501	a	Afgifte	-
EPU502	a	Distributie	-
	b		-
	c		-
EPU503	1	Douche wtw	-
EPU504	1	Opwekking	-
Totaal	6		-

Verlichting (EPU6)

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPU601	a	Vermogen	-
	b		-
	c		-
EPU602	a	Regeling	-
	b		-
	c		√
	d		-
	e		-
	f		-
	g		-
	h		-
	i		-
Totaal	12		1

Bevochtiging (EPU7)

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPU701	a	Bevochtiging	-
	b		-
	c		-
	d		-
Totaal	4		-

Realistische utiliteitsbouw (EPUReal)

Test	deeltest	Onderwerp	nieuw
EPURealB	01		√
Totaal	1		1

Totalen

Hoofdgroep	aantal		nieuw
Referentie	1		-
Algemeen	10	EPU0	-
Bouwkundig	3	EPU1	-
Ventilatie	8	EPU2	-
Verwarming	10	EPU3	-
Koeling	3	EPU4	-
Tapwater	6	EPU5	-
Verlichting	12	EPU6	1
Bevochtiging	4	EPU7	-
Realistisch	1	EPUReal	1
Totaal	58		2

Totaal aantal tests

	aantal	nieuw
Totaal	277	18

Bijlage 2 Resultaten EDR-testen

In een apart Excel-document, bijlage 2, zijn zowel de uitkomsten van de standaard EDR-testen en de uitkomsten van de realistische woningbouw en utiliteitsbouw gegeven.

Afkeurcriteria

Afkeuring van de rekenmethode vindt plaats wanneer het berekende resultaat meer dan een 1,0% afwijkt van het hierboven gegeven resultaat, behorende bij de betreffende deelttest.

(Dus maximaal toegestane afwijking is een 1,0% naar boven en een 1,0% naar beneden).

Een rekenprogramma moet voor de attestering voldoen aan de eisen voor woningen/woongebouwen en utiliteitsgebouwen.

Bijlage 3 Invoer realistische woningen en utiliteitsbouw (opnameformulieren)

In aparte documenten, bijlage 3A-J en bijlage 3K zijn de opnameformulieren van de realistische woningen en de realistische utiliteitsbouw opgenomen.

Nr	testnaam	Basis – of detailopname	Bijlage	Document
1	EPWRealB01	Basis	3A	Bijlage 3A-J
2	EPWRealD01	Detail	3B	
3	EPWRealB02	Basis	3C	
4	EPWRealD02	Detail	3D	
5	EPWRealB03	Basis	3E	
6	EPWRealD04	Detail	3F	
7	EPWRealB05	Basis	3G	
8	EPWRealB06	Basis	3H	
9	EPWRealB07	Basis	3I	
10	EPWRealD05	Detail	3J	
11	EPURealB01	Basis	3K	Bijlage 3K

Bijlage 4 Kwaliteitsverklaring horende bij Deelttest EP-W203q

In een apart document bijlage 4 is de kwaliteitsverklaring opgenomen behorende bij deelttest EP-W203q

Bijlage 5: Kwaliteitsverklaring horende bij Deelttest EP-W406w

In een apart document bijlage 5 is de kwaliteitsverklaring opgenomen behorende bij deelttest EP-W406W

Bijlage 6: Kwaliteitsverklaring horende bij Deelttest EP-W406x

In een apart document bijlage 6 is de kwaliteitsverklaring opgenomen behorende bij deelttest EP-W406x